

NÄYTELMÄKIRJASTO N:o 119.

MARIA JOTUNI

MIEHEN KYLKILUU

KOLMINÄYTÖKSINEN HUVINÄYTELMÄ

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ KIRJA

MIEHEN KYLKILUU

KOLMINÄYTÖKSINEN HUVINÄYTELMÄ

KIRJOITTANUT

MARIA JOTUNI

HELSINKI
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ KIRJA

Näyttelemisoikeudet pyydettyä kustantajalta.

HELSINKI 1914,
OSAKEYHTIÖ WEILIN & GÖÖS AKTIEBOLAG

Henkilöt:

JUSSI OLLENBERG, apteekkari.

ELLI, hänen rouvansa.

AINA ZINCK, apteekkioppilas.

YRJÖ KALLIO, tohtori.

TUOMAS LUKASSON, apteekkirenki.

AMALIA OLJANDER, apteekin emännöitsijä.

MIINA SALOKANNEL, tohtorin emännöitsijä.

TOPIAS KINKKUNEN, suutari, Amalian veli.

TIINA, hieroja.

MUMMO.

Ensimmäinen näytös.

Kaunis, hyvinkalustettu arkihuone. Takana laajat ikkunat ja ovi lasiverannalle, jonka ikkunoista näkyy metsää ja kauppalaa. Oikealla nurkassa pianiino, enemmän etualalla sohvaryhmä. Huoneen keskellä, hiukan vasemmalla ruokapöytä tuoleineen. Vasemmalla kaksi ovea, joiden välissä kaappi. Oikealla ovi. Vasemmassa nurkassa telefoni.

On kaunis kesäaamu.

Ensimmäinen kohta.

APTEEKKARI JUSSI OLLENBERG
tullen oikealta, tervehtii vasemmalta tulevaa Aina Zinckiä.

Huomenta, neiti Zinck.

A I N A Z I N C K

Huomenta, apteekkari.

J U S S I

Ei kynnyksen yli, tulkaa tänne.

Ojentaa kättään, tervehtivät; vetää Ainaa kädestä.

Uimaanko jo menossa — menkää vaan rauhassa.

A I N A

Uimaanko apteekkari?

J U S S I

Uimaan. Mutta minä odotan. Kas, minkälainen teillä on uusi pusero, enhän tätä ole ennen nähnyt. Kaikki teillä on sievää. Ja käsivarsi — saanko suudella tuohon, tuohon pitsin rajaan?

A I N A

Ette saa.

J U S S I

Saanhan. Kun on puhdas sydän, saa. Puh-
taalle on kaikki puhdasta.

A I N A

Ei saa.

Koettaa kokevasti vetäytyä pois.

J U S S I

Tiedättehän, että on minun syntymäpäiväni?

A I N A

Toivotan onnea.

J U S S I

Ei niin.

Vakavasti.

Aina, minä tahdon toisin.

Tarttuu Ainan vyötäisiin.

A I N A

Ei, ette saa.

J U S S I

Saa, kerran vaan. Mitä se kehenkään kuuluu. Olenhan minä vielä nuori, kolmenkymmenen vanha vasta ja onhan minulla sydän ja silmä nauttimaan kauneudesta. Vai eikö saisi enää mitään nähdä, kun on naimisissa. Ei saa enää mitään huomata, ei mistään nauttia, yksinkertaisesti: ei enää elää. Luuletteko, että ihminen jaksaa sillä tavalla kauankaan elää.

A I N A

Miksi ei. Mikä on jaksassa?

J U S S I

Ei, sanon, en jaksa. Minulla on vapauteni.
Ja minkä minä taidan, jos jostakusta pidän.

Koettaa tarttua Ainaan.

A I N A

Mitä te, mitä te nyt —

J U S S I

Minä — minä —

A I N A

Vaiti! Ei mitään sopimattomuuksia. Sanon
suoraan, minä en sellaisesta pidä.

J U S S I

Oletteko kihloissa?

A I N A

Jospa olisinkin — niin mitä se tähän kuuluu.

J U S S I

Sepä kuuluu, sillä minä —

A I N A

Vaiti!

J U S S I

Tällainen kesäaamu — tulee hulluksi elämän-
ilosta, kuvittelee, että on vielä nuori, että onni
tulee tuossa vastaan, tulee teidän hahmossanne.
Ja että on vapaa vielä avaamaan sylinsä sille ja
nauttimaan ja rakastamaan. — Sanokaa, onko
synti tuntea kaikkea sitä, mitä tuntee.

A I N A

On, muita kohtaan paitsi vaimoan kohtaan.

J U S S I

Vaimoan, vaimoan. Siinäkö on koko maailma?

A I N A

Siinä se on, ja siinä sen täytyy olla.

J U S S I

Siitä näen, että ajatuksenne on jonkun luona.
Kun mennään kihloihin ja naimisiin, muututaan
vanhanaikuisiksi, ahtaiksi ja typeriksi, aivan
mahdottomiksi enää elämään. Mutta minäpä en
tahdo kadottaa sydäntäni enkä haudata sitä
yhden naisen ompelurasiaan.

A I N A

Onhan se onni.

J U S S I

Kadottaa vapautensa? Ei minusta, eikä Ellistäkään. Elli ei sitä tahdo. Hän on sivistynyt ja ymmärtää yhtä ja toista vapaudestakin. Hän jättää minulle vapauden ja minä jätän hänelle vapautensa.

A I N A

En usko. Niissä seikoissa ei nainen salli väljyyttä.

J U S S I

Vapaamielisyyttä, tarkoitatte. Naiset eivät tiedä mitään elämästä.

A I N A

Pelkäävät tietääkin, se kun särkeisi heidän onnensa ja uskon miehiin.

J U S S I

Ai, ai, minä kosten sananne.

Yrittää ottaa kiinni Ainaa, joka juoksee ulos. Jussi juoksee perästä, vaan töytää ovela Kinkkusta vasten, joka on juuri sisään tulossa.

Toinen kohta.

TOPIAS KINKKUNEN

Ka, päivää.

JUSSI

kätellen

Mitäs Topiakselle kuuluu?

TOPIAS

Mitäpä sitä.

JUSSI

Istukaa. Terveenäkö ollaan?

TOPIAS

Ka, mitäpä sitä muutakaan viitsi, terveenä-hän sitä näin nuoret.

JUSSI

Sattuuhan sitä tautiakin.

TOPIAS

Ka, sattuu, sattuu. Jos oikein äkeisiinsä paneutuu, niin potemaan heittäytyy, niinkuin se Riittästiina siinä mökillä, se akka.

J U S S I

Se Topiaksen emäntä?

T O P I A S

Se, se sama kapine.

J U S S I

Vai potemaan panihe. Onko se sairas?

T O P I A S

Kukapa hänet tiennee, kun ei ole niitä tietovehkeitä, niin menepäs ja tiedä, siitä akkaväestä etenkin. Sanoihan ne siinä, jotta sairas se muka, mutta menepäs sitten ja tiedä, mitä se on milloinkin, se rouvasväki näet.

J U S S I

Mikä sille tuli?

T O P I A S

Mitä ne sanoi? Sanoivatkohan ne, jotta muka tämä kuumeke oikein olisi tullut.

J U S S I

Vai kuume?

TOPIAS

Kuume, se keuhkojen kuumetus.

JUSSI

No, ja Topias tuli tohtoriin?

TOPIAS

Noo — maksaisiko tuo vaivan? Jospa se ei eläne enää.

JUSSI

Mutta pitää sitä siltä —

TOPIAS

Ka, jos pitänee, niin pitänee. Sitähän minäkin, jotta jos pitänee, niin pitänee. Ja tämä atteikkari kun ne keitoksensa on keittänyt ja ne tietää, niin jos sitten niille kuumille keuhkoille joitakin tippoja, tippoja tiputtaisi vaikkapa kymmenisen pennin edestä.

JUSSI

Ei se tipoilla parane enää.

TOPIAS

Vai ei parane. No, paraneisiko tuo ryypyllä? Jos koko ryypyn ropsauttaisi?

J U S S I

Ei se enää.

T O P I A S

No, — minkäpä taisi. Johan minä, jotta jos on täältä pois päästäkseen, niin pääsee hän sitä ilman rohtojakin. Jos ei, niin eihän sitä äkeissään jaksane äksykään koko ikäänsä maata.

J U S S I

Vai on äkeissään.

T O P I A S

Kukas hupsu se muuten kumeeseen? Äksyyt tähän se oli kaikki, äksyyksissään se siinä potemaan panihe.

J U S S I

Vai äksyyksissään?

T O P I A S

Tuntenee tuo atteikkari tuon akkasen olion. Minkä se päähänsä saa, et sitä sieltä pois ota. No, tämä oli saanut päähänsä sen, että kuolla pois, kun ei kahvia kyllikseen saanut, ja hyppääpäs kiusoillasi järveen. Märkäähän se on vesi, se on tietty, niin totta ne keuhkot siitä itseensä otti. No, ovatpa, ovatpa akan keuhkot samaa

maata kuin akkakin. No, sitäpähän sieltä haki-
kin, kuolemataan.

J U S S I

Joudupas sitten tohtoriin.

T O P I A S

Vaan jos se siitä elämään kuontuu, niin se
ähittelemään, jotta tulipas ukolle hätä. Ei, ehei,
ei sitä tohtoriin toki. Ja voipipahan se olla siellä
selvinnyt jo ilman tohtoriakin.

J U S S I

No?

T O P I A S

No, mikäs, sitten ei siihen tohtoriloita kaivata,
pappi vaan. Ei siinä sitten kupparikaan auta,
jos se niille markkinamatkoilleen läksi.

J U S S I

Etkö sure?

T O P I A S

Mitä se surulla paraneisi. Ja johon se ähit-
teleisi, jos sen tietäisi.

J U S S I

Voisi ähitellä.

T O P I A S

Ja eipähän se maailma yhden vaimon varassa liene. Kovin tämä oli terhakka, kovin terhakkata se oli. Ja äkeissään se kuolee, jos kuolee, niinkuin se uhkasikin. Ja aina se on Riitastiina sen päänsä pitänyt, ei se muita kuule.

J U S S I

Otatko sitten toisen?

T O P I A S

Tottahan sitä toisen. Se lehmäkin sen tahtoo.

J U S S I

Kenenkäpä otat?

T O P I A S

Jonkun, jonkun naiseläjän, mitäpä sitä muusta, naiseläjähän se siksi olla pitää. Sitä kun se kangaskin siihen kesken jääpi, niin se sitä kutojata.

Kolmas kohta.

A M A L I A O L J A N D E R

tulee sisään

Katsos, eikös ole Topiastakin siihen lennättänyt.

T O P I A S

hitaasti nousten, pyyhkii kätensä housunkupeeseen
Lennätti, lennättihän se.

J U S S I

menee

Anna tupakka veljellesi. Kuului tällä vaimo
potevan.

T O P I A S

hyvillään

He, vai jotta tupakka — hee.
Nykäisee hattuaan.

A M A L I A

Riittastiinako se? No, mikä sille tuli.
Antaa sikarin.

T O P I A S

Mikäpä, äissään siinä sen keuhkot kuumee-
seen lyöttihit.

A M A L I A

Vie kiireesti lääkäriä.

T O P I A S

Hee — jos tuo paranee —

A M A L I A

Niin, no, sitä varten.

T O P I A S

Antaa ihmisen kuolla rauhassa.

Vetelee tupakkaa.

A M A L I A

Ihanhan siitä lakikin rankaisee —

T O P I A S

Mistäpä se laki sen tietää, ei sano sille.

A M A L I A

Ei se lääkäri paljoa — ottaisikoon tuo mar-
kan —

T O P I A S

Ei sitä markkaakaan toki yhdestä eukosta ja
sen metkuista.

A M A L I A

Minä maksan sen.

T O P I A S

Onpas liikaa rahaa maailmassa. Höö. Vaan
sitten se akka kehuu, kun paranee, että olipas
ukolla hätä. — Ei, hyvä ihminen, anna olla.

A M A L I A

kiirehtien

Lähde, hyvä veli, elä siinä enää viroittele.

T O P I A S

Kehuu, kehuu se pakana. Hee. Eikös tehnyt minulle viimeistä tepposta, teki, tekipähän tepposet akka.

Menee Oljanderskan työntämänä ulos.

A M A L I A

huutaa ovesta

Joutukaa, joutukaa Tuomas.

Neljäs kohtaus.

T U O M A S L U K A S S O N

tulee kantaen kaksikorvavakkaa, jossa on seppeleitä. Oljanderska hakee portaat, alkavat asetella seppeleitä ikkunoiden yläpuolelle.

T U O M A S

Ottakaas tästä, Amalia hyvä.

A M A L I A

Hyvä — sanoo »Amalia hyvä».

T U O M A S

Sanoo, ja sanoo vielä, että oma Amalia.

A M A L I A

Hee — »oma Amalia». Todellako?

T U O M A S

Todella. Omaltahan nyt kaikki tuntuu. Katsookaapas ulos Luojan kaunista maailmaa. Kaikki on omaa, ei ole rajaa, mikä on minun, mikä on toisen. Kaikki on minun — eikä kuitenkaan mitään minun. Sillä tällaisena kesäaamuna en minä olekaan minä, en mikään Lukasson, vaan jokin vaan, jokin osa tuosta hyvästä ja ystävällisestä elämästä.

Viittaa ulos.

A M A L I A

Ystävällistähän se on elämä, kun on itse vaan ystävällinen.

T U O M A S

Miksi ei olisi?

A M A L I A

Siinäpä se. Siinä koko vika. Tuomas tahtoo kaikkia hyvittää.

T U O M A S

Kaikki kun hyvittelevät minua.

A M A L I A

Miksi toisesta pitää enemmän pitääkin kuin toisesta, sanokaapas, Tuomas, kun Tuomas on kouluakin käynyt.

T U O M A S

On koulut käynyt.

A M A L I A

On lyseoita ja muita.

T U O M A S

Onko se hyvä vai paha asia Amaliasta?

A M A L I A

Hyvä. Tietäähän Tuomas, että se on hyvä minusta.

T U O M A S

Etten pilalla ole siksi. No, hyvähän se on sekin.

A M A L I A

Ja kuitenkin 'Tuomas tänne rengiksi joutui.
Se entinen apteekkari se oli mies kun Tuomaksen
tänne otti. Sitä kun —

Tuomas jatkaa.

T U O M A S

Sitä kun samaa penkkiä koulussa uskolla painettiin ja yhtenä toveruutta harjoitettiin.

On ryyppäävinään.

Niks — naks.

A M A L I A

jatkaa

Ja kuoli sitten apteekkari ja tämä tuli sijaan.

T U O M A S

jatkaa.

Vaan minä jäin tänne kauppalaan ja tähän.
Ja nyt olen raitis poika kuin kirkas vesi. Sano-
kaapa, enkö ole hyvä mies?

A M A L I A

Hyvä. Olisi vieläkin parempi, jos ei olisi yhtä
vikaa. Saanko taas sanoa suoraan?

TUOMAS

Totuus, Amalia, totuus ennen kaikkea, vaikka olkoon karvas kuin korpijunkkari.

AMALIA

Jos Tuomas ei olisi niin naisiin menevä.

AMALIA

Ai, ai Amalia. Kuinka Amalia taas niin puhuu. Eikös siinä ole erehdys. Minäkö naisiin menevä? Minä kun pelkään naisia.

AMALIA

Eihän Tuomas minuakaan pelkää.

TUOMAS

Enhän toki yhtä, enkä sitä, joka minua miellyttää. Mikä mies minä olisin, jos mieluistani pelkäisin.

Putoaa alas rapuilta, joiden päällä seisoo seppeltä kiinnittämässä, putoaa suoraan Amalian selkään.

TUOMAS

Anteeksi, Amalia.

A M A L I A

Tuomas on hyvä.

Ojentaa kätensä, piirittää niillä Lukassonna.

Hee — kun kerta siihen putosi.

T U O M A S

nykäisee sormellaan Amalian suuta

Amalia!

A M A L I A

Kyllästyisiköön Tuomas, jos Tuomas siihen luokseni iäksi jäisi?

T U O M A S

Tähän!? Ei, hyvähän tässä olisi.

A M A L I A

Minä en olisi yksitoikkoinen. Minä pitäisin niin hyvänä, ettei ehtisi kyllästyä. Entinen miesvainaajani kuoli enenkuin kyllästy. Vaan ei Tuomaan tarvitse kuollakaan, ei ehdikään, annan minä sen verran tekemistä itsessäni.

Ei laske pois Lukassonia, joka koettaa paeta.

T U O M A S

surkeana

En minä kyllästyisi.

A M A L I A

Sitähän minä. Ei Tuomas kyllästyisi.

Ottaa kiinni Tuomaksen nutun napista.

Ja kun ansaitseekin niinkuin minä. Minä kävisin kylillä, tuskinpa minua paljon kotona näkyisikään. Laitteleisin pitoja ihmisille. Ja mies vaan makaileisi kuin makkara päivänpaisteessa ja minä sitä rakasteleisin, että se olisi aina sulana sydänjuuriaan myöten.

T U O M A S

Olisipa, olisipa se elämää.

A M A L I A

Mutta usein nykyään olen minä surullinen.

T U O M A S

Miksi?

A M A L I A

Jos Miina otta ja viepi -- minun omani.

T U O M A S

Kunhan teidän omanne ei ota ja vie Miinaa.

A M A L I A

Kun Tuomas on ruvennut välttämään minua ja käy tohtorilan köykissä joka ilta.

TUOMAS

Miina kutsuu. Eikä sen mieltä voi pahoittaa Miinankaan, sovinnossahan ne asiat selviävät.

Viides kohtaus.

MIINA SALOKANNEL

tulee samassa. Hän on puettu ahtaaseen, lyhytselkäiseen röijyyn ja erinäköiseen kirkkaaseen hameeseen. Päässä vanhanaikuinen hattu, jossa on punainen rusetti edessä.

MIINA

Hyvää huomenta, Tuomas, ja huomenta, Amalia. Pistäysin katsomaan, joko seppeleet on saatu.

AMALIA

harmissaan

Saadaanhan ne tässä omin joukoin.

MIINA

Ostin apteekista hajuvettä.

Panee sitä Amalian rintaan.

Ja neiti pani parasta. Ja kun olen tohtorin emännöitsijä, niin kannattaakin.

A M A L I A

Elä usko. Tohtorilla on omat juttunsa, ei se apteekkineidistä välitä, vaikka kyllä kelpaisi. Mutta teidän tohtorinne se on koko vötys mieheksi.

M I I N A

Olisipa saanut vaikka apteekkarskan ennen, jos olisi ottanut.

A M A L I A

Ähää. Meidän apteekkarskan? Ei kuuna kul-
lan valkeana. Ei apteekkarska sellaisesta miehestä
viittä penniä maksaisi, olkoot vaikka kuinka
rakastuneita.

M I I N A

Meidän tohtori rakastunut? Ja teidän rou-
vaanne muka?

A M A L I A

Kun mies ei välitä ruoasta, on sydämessä vika.
Laitoin niin hyää lohta, mutta ei kelvannut. Tie-
tää sen jokainen itsestäänkin mikä on, kun ei
ruoka sydämeen sovi.

M I I N A

Vaan kun minä laitan lohen, syöpi se.

A M A L I A

Vaan jos minä laitan sapuskan sydäntunteiden juurista ja annan Tuomaksen sitä hämmentää, ettei kesken pohjaan pala ja syötän sen sinulla, niin eronkyyneleet silmistäsi tipahti, usko se. Niin katkeran keiton siitä saapi, kun toisten pataan hierimensä työntää. Mutta minäpä näytän, että nainen saapi omansa, jos nerokas on.

M I I N A

Tuomas, kuunnelkaapas tätä ihmistä, kun suuttuu suotta. Miellyttääkö tämä teitä, Tuomas?

T U O M A S

Mitä, mitäpä — miksikäpä se ei miellyttäisi?

M I I N A

Vaan muistaakos Tuomas, mitä Tuomas eilen minulle sanoi ja vannoi?

T U O M A S

Mitäpä, mitäpä minä —

A M A L I A

Ha-ha-haa. — Ei mitään. Mitä se Tuomas olisi sinulle vannonut. Kun on vanha, niin höpsii. Näkee näkyjä ja unissa elää.

MIINA

Eikö Tuomas muista, mitä eilen sanoi?

TUOMAS

Sanoin, sanoinhan minä — että on niin kau-
niit ilmat.

AMALIA

Ah-hah-haa. Ja karpäsiä paljon.

TUOMAS

pakenee.

Ja sanani kokoinen olen.

MIINA

Odottakaahan —

Tuomas koettaa pujotellaida pois.

AMALIA

Odottakaahan. Emmehän me elävältä teitä
syö.

Ottaa kiinni takin liepeestä.

Odottakaapas.

Tuomas pääsee irti.

Selvitetään tämä asia nyt ensin. Kahta ei yksi mies tarvitse, ei Aatamillakaan kahta ollut. Jaksan minä tässä yksiksenikin yhtä miestä tarpeeksi rakastaa.

Ryntää Tuomasta kohti, joka pääsee pakoon.

Kuudes kohta.

M I I N A

Ha-ha-haa. Sinähän peloitat ihmiset pakoon
— ha-ha-haa — Säikähtipä se sinun rakkauttasi
— ha-ha-haa —

A M A L I A

En minä joka miehen syliin juoksekaan, omani syliin jos juoksen.

M I I N A

Kainous kaunistaa. Ja kainot ihmiset saavat kauniita jälkeläisiä.

A M A L I A

Niinkö kauniita kuin isäsikin sai?

M I I N A

Niin, isäni? Sai jälkeläisikseen kaupunkilaisia kuitenkin. Meidän suku on vanhaa porvaris-

säätyä, tiedä se. Minun isäni oli suutarismestari ja sen isä suutari ja isäniä suutari.

A M A L I A

Jos kaikki teidän suvussanne ovat olleet suutareita, niin Aatamikin on ollut suutari ja sehän se on minunkin esi-isäni. Että yhtä vanhoja ne ovat kaikki suvut ja sama on kaikkien kristillisten sukujen esi-isä. Vai eikö Aatami olekaan sinun esi-isäsi?

M I I N A

Tietävästi.

A M A L I A

Vaan tiedätkös kukas oli sitten?

M I I N A

Näiden Salokanneltenko?

A M A L I A

Niiden kannelten ja muiden kannelten.

M I I N A

No se Pekka Parviainen, joka nimensä suomensi.

A M A L I A

Ei, Noak se on varmin esiisä. Pekasta ei raamattu mitään puhu. No, kun on yhtä vanhat esiisät, elä kersku. Vai kauneudellasiko ylpeilet?

M I I N A

Olenkos minä ruma?

A M A L I A

Et, et. Thyh! Kaunis on harakkakin, kun harvoin näkee. Johan olen sanonut, pysyisit kauempana etkä toisen kalavesille verkkojasi laskisi.

M I I N A

Tuomas on minun sulhaseni.

A M A L I A

On, jos ei ole minun.

M I I N A

En minä sinun miestäsi rahoillani elättäisi ja vaatettaisi. Uuden puvun nytkin tilasin.

A M A L I A

Tarpeen se onkin. Saapipa siten vihkivaatteet, kun tästä vihille käydään.

M I I N A

Niin, eihän sinulla olisi miehelle housujakaan antaa.

A M A L I A

Annathan sinä, mitä se kaksilla tekee. Pue pois siitä mies minulle.

M I I N A

Voipi pukea. Joillakuilla onkin rahaa enemmän kuin muuta paperia.

A M A L I A

Pieniä ne ovat noin pienen linnun munat, usko se.

M I I N A

Ahaa, taisipa harmittaa rikasta kun köyhän tasku on pullallaan. Mies se kurkistaakin ensin taskuun ja sitten vasta sydämeen. Vaikka tokkopa sinusta sydäntä löytyisikään, kun olet mahana koko ihminen.

A M A L I A

Itse olen vielä mahani kantanut. Vaan eipä-hän sinun mahassasi liene kantamista. Thyh! Kapahauki. Ei tuota mahaa sinulla liene nimeksikään.

M I I N A

Vaan sydäntäpä on. Ja niin lämmin onkin, että vaikka nauris sen kohdalla paistuisi.

A M A L I A

Miestä ei vaan ole tullut siihen nauriita paistattamaan. Eikä niin hulluja taida ollakaan, jotta tulisivat.

M I I N A

Hullu onkin se mies, joka ei ymmärrä tulla. Hullu on Tuomaskin, vaikka sillä onkin niin viisas järki.

A M A L I A

Vaan mitä sinä miehellä teet, kun et osaa sitä kurittaa. Tokko sinä edes miehen tukkaan yletyisit. Vaan näin minä miestä kuritan.

Yrittää tarttua Miinaan.

K I N K K U N E N

tulee samassa.

Seitsemäs kohtaous.

T O P I A S

Ka-ka — akat tappelevat — sö-sö — Mikäs se tämä elävä on.

Katselee Miinaa, jonka tukka on päässyt irti.

A M A L I A

Mitäs sinä siihen tulet?

T O P I A S

Tämän kylän eläjöitäkö se tämä — he-hee?
Somia, somiapa ovat.

A M A L I A

Elä toimita! Mitä se tohtori sanoi?

T O P I A S

Mitä lienee sanonut.

A M A L I A

Etkös sinä käynyt?

T O P I A S

Ei tullut käydyksi. Kallista lystiä se on, jos
hautajaisetkin siinä vielä tulevat, niin mikäpä
häntä monenlaista virkamiestä sinne kulettele-
maan.

A M A L I A

Ala mennä.

T O P I A S

Tulin kysymään, että oliko siinä perää, jotta
sinä sen markan niinkuin maksat —

A M A L I A

antaa markan.

Tuossa. Voi sun vempeltä. — Vie, Miina, tämä sinne teille tohtorin puheille.

M I I N A

Mikäs tällä miehellä on vaivana?

T O P I A S

Akkahan sen on vaivana.

A M A L I A

työntää veljeään

Menetkö, juntsikka.

T O P I A S

Vaan ähittelee se, pakana, jos paranee.

Menevät.

Kahdeksas kohtaus.

A P T E E K K A R S K A

*tulee oikealta. Hän on puettu uuteen aamupukuun.
Asettaa nuotteja pianinolle.*

ELLI

Missä apteekkari on?

AMALIA

Rannalle näkyi menevän, tuon neidin kanssa tuolla kävelevät. Tohtori näkyy tulevan. Eipä se Topias tavannut sitä. No, odottakoon. Tuodaanko kahvi sisään jo?

ELLI

Tuo vaan. Tahi odotahan, kunnes apteekkari tulee.

Yhdeksäs kohtaus.

AMALIA

menee.

TOHTORI YRJÖ KALLIO

tulee verannalta.

YRJÖ

Saako tulla sisään?

ELLI

Ei, ei. Odota vähän, minä juoksen ensin pakoon.

Y R J Ö

Elä minun tähteni, Elli. Olenhan minä sinut
ennenkin noin nähnyt.

E L L I

Jussin läsnäollessa.

Y R J Ö

Oletpa sinä pikkusievä tyttö.

E L L I

nyrpeissään

Pikkusievä.

Y R J Ö

Se Jussi on poika.

E L L I

Ei Jussi minua enää huomaa.

Y R J Ö

Ketäs? Tottahan, kun sinut sai. Kauanhan
hän sai sinua tavoittaakin.

E L L I

Silloin olin nuori.

Y R J Ö

Vuodessakos sinä olet nyt vanhentunut?

E L L I

Vuodessa elää paljon ja kokee paljon, kun sattuu.

Y R J Ö

Sehän kuulostaa joltakin. Mitä sinulta nyt puuttuu?

E L L I

Sanonko?

Y R J Ö

Sano.

E L L I

Rakkautta.

Y R J Ö

Puhutpa sinä kuin pienet tytöt ainakin.

E L L I

Soisinpa, että Jussistakin olisin pieni tyttö vielä. Vaan ei, vanhahan minä olen jo hänelle.

Y R J Ö

Sinä hupsu, sinä tyhmä.

E L L I

naiviisti

Sano, olenko sinusta tyhmä, Yrjö. Sano, ethän pidä minua tyhmänä, Yrjö.

Y R J Ö

Sinä, sinä, sinä olet niin — rakas.

E L L I

Hyi, Yrjö. Hyi sinua! Kun minä sinulle leikilläni puhelen, niin sinä olet niin tahditon, että sinä toimessasi —

Y R J Ö

Enhän minä toimessani, leikillänihän minä —

E L L I

Ha-ha-ha-haa, sinä vekkuli. Leikkiähän se oli. Vaan elä vasta sellaista leikkiäkään. Minä voisin erehtyä. Ethän?

Y R J Ö

En, en koskaan. Missäs Jussi viipyy?

E L L I

On uimassa.

A M A L I A

tulee.

Kymmenes kohtaus.

A M A L I A

Tohtorilassa on kaksi miestä. — Sillä toisella, vieraalla, tuntuu olevan kiire.

Menee.

Y R J Ö

Hyvästi, tulen pian.

E L L I

Oh, niitä sairaita aina.

Yhdestoista kohtaus.

Y R J Ö

menee.

E L L I

asettautuu soittamaan.

Kahdestoista kohtaus.

A P T E E K K A R I

ilmestyy ovelle, kuuntelee Ellin soittoa ihastuneena.

J U S S I

Soitatpa taas sievästi.

E L L I

Huomaatko sen. Kun ajattelen sinua, lämpee rinnassani — ja paremmin soitan. Sinä olet minusta nykyään niin kaukana, en tavoita sinua, kuin mikä väikkyvä ajatus, joka tahtoo karata luotani.

J U S S I

Elli rakas, eihän toki —

E L L I

alakuloisena

Rakastatko sinä minua vielä?

J U S S I

Kuinka sinä puhut.

E L L I

Niin, kun pelkään, ettet enää —

J U S S I

Oma, pieni vaimoni. Ketä minä sitten, ellen omaani ja ainoaani. Ja toivon, että minäkin sinun ainoasi olisin.

E L L I

Olethan nyt. Mutta aina et ole ollut, senhän tiedät. Olen monasti sanonut, ettet ole ollut ainoa etkä ensimmäinen. Ensimmäinen suuri kyllä.

J U S S I

Se riittää minulle.

E L L I

Ja mitäpä niistä toisista.

J U S S I

Tiedän ne, enkä ole mustasukkainen.

E L L I

Siinäpä se ikävä. Et ole mustasukkainen. Tahi onhan tavallaan hyvä, että luotat uskolliseen vaimoosi. Olen onnellinen siitä.

J U S S I

Sitä toivoisin.

E L L I

harmissaan.

Vaan sinä et saa luottaa, siinäpä se. Minä voin vielä rakastuakin. Mitä silloin teet?

J U S S I

Jos vakavasti rakastut, annan sinulle vapauden.

E L L I

Annat vapauden, annat vapauden minulle. Voi, voi minua onnetonta!

J U S S I

saamattomasti

Mutta, Elli, sitähan sinä silloin kaipaat. Sinun parastasihan minun pitää ajatella.

E L L I

Ei, sinä et saa silloin ajatella minun parastani.

J U S S I

samoin

Näet, jos todellakin vakavasti rakastuisit, jos itse niin tahdot, jos se on elämänehto.

E L L I

hermostuneena

Et sittenkään. Sinä et saa antaa vapautta. Etkä anna, jos rakastat. Sinun velvollisuutesi, aina, aina, on pitää minusta kiinni, ymmärrätkö, sinun velvollisuutesi on pitää minusta kiinni.

J U S S I

Minähän pidän sinusta kiinni. Minä olen aina täyttänyt sinun tahtosi, ja minähän siitä nytkin kärsimään jäisin.

E L L I

Et ajattele minun kärsimyksiäni.

J U S S I

Sinähän minut ensin hylkäisit ja sinullahan olisi toinen.

E L L I

Vaan että sinä sen hyväksyisit ja laskisit minut kylmin sydämin luotasi. — Oh — kuinka se koskee. Minä olen uhrannut sinulle koko elämäni. Minä en koskaan ole ajatellut muita kuin sinua. Kaikkeni minä olen antanut, saadakseni sinun rakkautesi — ja nyt annat sinä minun mennä.

J U S S I

Enhän minä anna. Leikilläsihän sinä kysyit, ja pitihän minun jotakin vastata.

E L L I

Siitä näen, ettet enää rakasta minua. Et ole sitä koskaan tehnytkaan.

J U S S I

Sehän oli leikkikysymys tuo sinun kysymyksesä. Eihän sinulla ole, kestä pidät — Vai olisiko? — Eihän ole?

E L L I

Olisiko se sinusta niin mahdotonta? Olenko minä jo niin ruma ja vanha mielestäsi?

J U S S I

Et, et suinkaan.

Käy totiseksi.

E L L I

Ja luuletko, että tähän tyydyn. Kun sinä et välitä minusta, olen pakoitettu muualta etsimään rakkautta. Olen nuori vielä ja kaipaen. Syytä itseäsi — jos jotakin sattuu, jos kiinnyn toiseen.

J U S S I

istuu synkkänä

Elli, puhutko totta?

E L L I

Puhun.

Äänettömyys.

J U S S I

Voi minua onnetonta!

E L L I

(*käy neuvottomaksi kun näkee Jussin onnetonna.
Kiihkeästi*)

Ei, rakas. Elä ole pahoillasi. Ei siinä ole perää.
Kuka se olisi? Ei kukaan.

J U S S I

Yrjöä pelkäsän.

E L L I

Yrjöä — ha-haa. Otaksumahan se oli, leikki-
puhetta kaikki. Tiedäthän, etten muista pidä.

J U S S I

riemuiten

Tiedän.

E L L I

syleillen

Ja jos olisi jotakin — tämäkin on otaksuma,
huomaa se — jos olisi, olisi se viatonta lajia,
pieni ihastus vaan. Ethän sinä siitä välittäisi?
Sinähän olet vapaamielinen ja sivistynyt ja tie-
dät, että sellainen pieni ihastus, viaton syrjä-

ajatus voisi olla mahdollinen kenelle tahansa.
Ymmärräthän?

J U S S I

Ymmärrän, hyvin ymmärrän.

E L L I

Ymmärränhän minäkin, että sinullakin voisi olla sellainen. Enkä minä ollenkaan siitä välittäisi? Voisihan jossakussa ihastuttaa jokin mitätön seikkanen enemmän kuin sama seikka omassa vaimossa.

J U S S I

Nyt sinä puhut taas järkevästi kuin viisas vaimo ainakin.

E L L I

iloissaan pyörähtäen

Sano, että olen viisas, hiukan viisampi ja vapaamielisempi kuin moni muu.

J U S S I

Olet, olet, rakas.

E L L I

Olen. Kiitos, oma mies.

Kolmastoista kohtaus.

J U S S I

*ottaa Elliä vyötäisiltä ja pyörähyttää korkealle.
Samassa tulee Amalia kahvitarjottimen kanssa ja
Ellin hame humahuttaa kuppeja maahan.*

A M A L I A

Sus siunatkoon — kun ilmassa lennetään.

J U S S I

Ei se ole kun häiksi. Amalian häiksi.

A M A L I A

He-he-hee, mistäpä ne minulle sulhaset.

J U S S I

Eikös kaupat jo ole päätetty?

A M A L I A

No, koska apteekkari tietää, niin — tavallaan, minun puolestani ne ovat päätetyt, mutta, mutta ei käy sitä asiaa yksipuolisesti päätteleminen, kun on kahden kauppa. Ja se viivyttelä päätöstään se vastapelaaja.

J U S S I

Pitääpä sanoa pojalle kova sana.

A M A L I A

Jos apteekkari on hyvä. Ja sanoo, että elköön peljätkö, en minä puraisematta kuitenkaan häntä nielaise. On minulla ollut mies ennenkin käsissäni ja siihen asti eli, kunnes kuoli.

Menee, tuo toiset kupit.

J U S S I

Sanotaan, sanotaan.

A M A L I A

Ja ettei uskoisi naisten vehkeilyihin, naisväki, se koettaa kiehtoa miestä jos miten saisi verkkoihinsa, vaan ettei uskoisi. Se tuo tohtorilan Miina näet, se kummitus, se kun kummittelemaan panihe. No, hyi kuitenkin, millä hänet irroittaisi.

J U S S I

Minä irroitan.

A M A L I A

Kiitoksia apteekkari. Kun on noin hyvä isäntä, eipä pitäisi omaa miestä kaivatakaan.

Menee.

Neljästoista kohta.

ELLI

Elä sotkeudu heidän asioihinsa, jos heistä ei tule onnellisia.

JUSSI

Ei onnellisia? Mikä heitä estäisi onnellisina olemasta? Kun tahtoo, onhan sitä onnellinen.

ELLI

Jospa ilmaantuu suuria vaaroja, jospa vaikka ihastuu toisiin.

JUSSI

Menettelee viisaasti aikanaan. Estää itsensä ihastumasta. Hullujahan ne ovat.

ELLI

Hulluja. Niille voi nauraa ja niistä voi puhua. Mitättömiä ne ovat olleet minunkin ihastukseni. Minäpä kerron.

JUSSI

Tiedän ne.

ELLI

Kerron sittenkin. Niin näet, ettei niissä mitään ole ollut. Alfredia minä rakastin koulusta

päästyäni vaan siksi, että hänen kravattinsa oli aina väärässä. Se liikutti minua. Ja valkeita rihmoja riippui hänen nutussaan. Hänen äitinsä näet ompeli kylille. Se saattoi minut kyyneliin. Sillä minun tunteeni olivat platoonista laatua.

J U S S I

Tiedän sen. Eihän hänellä, köyhällä ylioppi-laalla, olisi ollut varaa naida sinua.

E L L I

Miksi ei? Minä olisin antanut varoja naida. Mutta en rakastanut. Kertapa hän suuteli puutarhassa. —

J U S S I

Tiedän, tiedän.

E L L I

Mutta en sittenkään syvemmin rakastanut. En rakastanut häntä enempää kuin niitä nutussa riippuvia rihmoja voi rakastaa ja sitten samaan aikaan rakastuin hänen veljeensä oikein kovasti. Mutta ethän loukkaannu?

J U S S I

Kerro vaan — tahi jätä.

ELLI

Enkä jätä. Minä kerron, niin näet, että olen vapaa niistä. Ei niissä ole mitään, ei tuon näppösen vertaa perää.

JUSSI

Ei ole, tiedän sen. Katsos kun sinun kätesi on pieni ja sievä. Onpa se totta tosiaan sievä.

ELLI

Hauska. Etkö ole sitä ennen huomannut?

JUSSI

Olen, ennen naimista, mutta sitten ei ole tullut katselluksi niillä silmin. Pienet, pienet kätöset.

ELLI

Niin, Jussi. Kätöset ovat sinun. Ja minä olen sinun, en kenenkään muiden. Tahdotko sinäkin olla minun?

Silittelee Jussin tukkaa.

JUSSI

Tahdon.

ELLI

Hullua, kun täytyy olla mieheensä niin rakastunut. Tyhmää, niin tyhmää. Vaan kun on sellainen tukka ja sellainen suu.

Suutelee.

Tunnen, että sinun täytyy olla minun. Ja jollet ole, sinun täytyy tulla omakseni.

JUSSI

Mutta Elli.

ELLI

Ymmärrän, näetkös, että sinulla on ollut pienet ihastuksesi, enkä ole niille mustasukkainen.

JUSSI

Tietysti on ollut.

ELLI

Ja tiedänhän ne kaikki, enkö tiedäkin?

JUSSI

Tiedät.

ELLI

Vaikka voi olla, etten tiedäkään ihan kaikkia.

Viehkeillen.

En aivan pienimpiä, en niitä ihan vaarattomimpia.

J U S S I

Sinä velho, mistä sen tiedät?

E L L I

Kun olen velho. On eräskin pieni pitäminen sinulla ollut, aivan mitätön, siitä et ainakaan ole mitään maininnut.

J U S S I

Ei, mutta sitäpä en tiedä. Mikäs se olisi?

E L L I

Arvaa itse.

J U S S I

Meijerin konttoristineiti?

E L L I

Ei se.

J U S S I

No, se opettajatar?

E L L I

Siitähän olet puhunut.

J U S S I

Ai, sisäkkö Manda?

ELLI

Ei.

JUSSI

Mutta muitahan ei ole. Meijerin konttoristineiti, opettajatar, sisäkkö Manda —

ELLI

Mandasta elä puhu. Se oli erehdys. Ethän häntä olisi voinut ottaa kuitenkaan. Ja olihan se Mandankin syy, että antoi asian kehittyä niin pitkälle.

JUSSI

Ai, kirjakaupan Eeva, mutta eihän se ollut mitään. Ostin sieltä vaan kirjekuoria suuret ko'ot — ja serkkusi Iida —

ELLI

harmissaan

No, ei se ollut mitään. Se oli tyhmyyttä. Köyhä ja ruma. Ethän toki olisi ollut niin yksinkertainen, että hänet olisit nainut.

JUSSI

En toki. Vaan muita ei ole.

ELLI

Ha-ha-haa. Vaan näin minä nauran niille kaille. Minä ymmärrän miestä. Ja avioonnen pääehto onkin keskinäinen ymmärrys, eikö olekin? Ha-ha-haa. —

JUSSI

Ha-ha haa. Vaan harvalla onkin sellaista vaimoa, joka osaa nauraa noille mitättömyyksille. Rakentavat niistä ristiriitoja. Vaan me emme, me nauramme. Ha-ha-haa —

ELLI

Ha-ha-haa —

JUSSI

Ja olihan minulla sitten tosiaankin aivan pieni, joutava juttunen. Jokohan sinä sitä tarkoittit?

ELLI

Aivan äskettäin?

Odottaa.

JUSSI

Äskettäin. Sanon sen vaan siksi, että näet, kuinka puhdas olen. En mitään peitä. Ja onhan se sillä kuitattu, kun sen sanon?

ELLI

On.

JUSSI

Ne toiset ihastukset ovat ennen naimista.
Tämä on jälkeen.

ELLI

Jälkeen?

JUSSI

Jälkeen. Vaan ethän sinä suutu. En ensin
ajatellut sanoa sitä, mutta kun sinä olet niin
hyvä ja niin järkevä — etkä loukkaannu?

ELLI

En loukkaannu.

JUSSI

Se oli tuo — tämä Aina Zinck.

ELLI

Tiesin sen.

JUSSI

Tiesitkö?

ELLI

hilliten raivoansa

No, onhan minulla silmät ja hermot myöskin.
Vaan kerrohan kaikki!

J U S S I

Ethän suutu?

E L L I

Kun sanon, että tiesin sen, pitääkö muuta sanoa?

J U S S I

Ei. No, minä kerron, koska olet noin järkevä. Kun hän tuli Helsingistä — eikö sinustakin tunnu, että kaikki helsinkiläiset ovat aivan toista kuin me maalaiset täällä —?

E L L I

Tuntuu.

J U S S I

Ja hän oli viehkeä ja nuori — vaan nyt sinä suutut?

E L L I

Kerro. Ja mainitse myös, mihinkä te ihmisessä yleensä ihastutte?

J U S S I

ei huomaa Ellin nousevaa raivoa

Kaikkeen voi ihastua, milloin mihinkin. Siihenkin, ettei ole mihin ihastua. Miehet ovat sel-

laisia. Mitä ne henkevydestä tahi muusta. Kun on rahaa tahi kun on sievä ja viehättää.

ELLI

Tahi kun ei ole mitään mikä viehättää —

JUSSI

Niin, kun ei ole mitään, mikä viehättää. Ensinkin pitää sievästä jalasta tahi jostakin sellaisesta, huomaapa vaikka kauniit lankkinahkakengät. Huomaa sitten kauniin lantioviivan — niin, muuta ei tarvitakaan. Kenkä tahi lantioviiva. Sitten jo katsoo, miten se nainen liikkuu. Ja niinkuin Aina — mikä hänessä kiehtonee — ei hän ole mitään — mutta annas, kun häneen voi rakastua, mikä siinä lienee.

ELLI

katkerana

Nuoruus kai.

JUSSI

Niin, nuoruus. Ja se, kun ei tunne häntä. Niin leikkisi siksi, kunnes oppii tuntemaan. Mies on sellainen.

ELLI

vaivoin hilliten raivoansa

Ja tietääkö hän rakkautesi?

JUSSI

Hän ei tiedä, se tahtoo sanoa, kyllä hän tietää kai —

ELLI

Olette puhelleet siis?

JUSSI

Vähä, mitätöntä. En ole oikein uskaltanut, kun pelkäsin, että puhellessaan voisi enemmän rakastua.

ELLI

Mitä puhelitte? Sano kaikki.

JUSSI

Pientä kohteliaisuutta vaan.

ELLI

*raivoissaan*Kohteliaisuutta, sitä sinun kohteliaisuuttasi.
Voi häpeätä!

J U S S I

Mutta sinähän kiivastut.

E L L I

En ehkä saisi?

J U S S I

Sinähän lupasit.

E L L I

Ja minä pidän lupaukseni, niin, etten lyö sinua, etten juokse maantielle ja huuda kaikille, että sinä olet kurjin, kurjin ja kelvottomin aviomies, petturi, uskoton raukka, konna —

J U S S I

saamattomasti

Elli, Elli, elä kiivastu!

E L L I

En, en minä kiivastu.

J U S S I

Tiesithän sinä sen ennenkin.

ELLI

Tiesin, vaan tahdoin yhtäkaikki urkkia ja kuulla sen omasta suustasi.

JUSSI

Sinä siis äsken tekeytymällä tekeydyit vapaa-mieliseksi. Halpamaista!

ELLI

Tekeydyin. Saadakseni kuulla sen, minkä aavistin. Urkin. Miten muuten olisin saanut tietää. Urkin. Koska se ei ollut mikään mittätömyys, vaan ratkaiseva elämänkysymys.

JUSSI

Ratkaiseva? Elli, minä vakuutan, ettei se ollut mitään. Kerroin vaan, päästäkseni vaarasta.

ELLI

Siinä oli siis vaara!

JUSSI

Kaikkialla on vaara, kuten näet.

ELLI

Kun ei ole, missä olisi kiinni.

J U S S I

Kehuit, että tunnet miehet.

E L L I

Alan tuntea.

J U S S I

Tiedät siis, ettei sellainen kiintyminen merkitse mitään.

E L L I

Oh — kuinka minä olen onneton, kuinka olen katkeroitunut, ja pettynyt, kaikki, mihin uskoin on mennyttä.

J U S S I

Sanoinhan, ettei se merkitse mitään. Se ei saa merkitä, koska mitään ei ole tapahtunut.

E L L I

Muuta kuin mielikuvituksessasi.

J U S S I

Niin, muuta kuin mielikuvituksessani.

E L L I

Haa — ikäänkuin se ei olisi sama kuin tapaus.

J U S S I

Se ei ole sama.

E L L I

Se on sama. Mahdollisuus on sama kuin tapaus! Jos sinulle on mahdollista varastaa, vaan ei ole tilaisuutta siihen, etkö ole varas tahi samanarvoinen kuin varas?

J U S S I

Enhän minä ole aikonut varastaa.

E L L I

Et. Vaan tehdä aviorikoksen ja törkeän. Se sinulle olisi ollut mahdollinen.

J U S S I

Mutta, Elli rakas —

E L L I

Ei mitään rakkaaksi mainitsemisia, pyydän. En tahdo olla sen yleisen rakkauden esineenä. Sanoithan, ettet henkisestä puolesta välitä.

J U S S I

Mutta oletko sinä sitten niin henkinen, Elli?

ELLI

Onhan minulla ainakin erikoisuuteni. Ja kuvittelin, että minun erikoisuuteni sinua tyydyttäisi. Sitähän aina ennen vanhoit. Ja minä hullu uskoin. Uskoin, että juuri minä sinua tyydytin. Kuvittelin, ettei muut pystyisi kilpailemaan sinun rakkaudestasi, kuvittelin, että aina saisimme elää rauhassa noilta eroajatuksilta ja sivurakkauksilta.

JUSSI

Elli —

ELLI

itkee

Kuvittelin — kuvittelin —

JUSSI

Rakas Elli.

ELLI

Kuvittelin, että ijankaikkisesti saisimme olla naimisissa.

JUSSI

Kuulehan —

ELLI

Ja että minä olisin ollut siksi sieväkin, mutta oo-oo —

Itkee.

J U S S I

langeten polvilleen

Pyydän anteeksi. Olethan sinä sievä.

E L L I

Vaan katunainen on sievempi.

J U S S I

suuttuneena

Katunainen on sievempi, katunainen on halvempi.

E L L I

kauhuissaan

Katunainen on halvempi. Nytpä sen sanoit. Ikuisiksi ajoiksi poltan ne sanat mieleeni. Nytpä sen näen, että ellei minulla olisi ollut rahoja, et minua olisi nainut.

J U S S I

Sinäpä sen sanoit.

E L L I

Oo, nyt sen kuulen. Kun olet saanut apteekin rahoillani, viskaat minut syrjään kuin käytetyn kappaleen.

J U S S I

Itsehän sinä viskaudut.

E L L I .

kylmänä

Niin viskaudun. Muuta kun en voi.

istuu synkkänä

Ei, muuta en voi. Ero, ero vaan —

J U S S I

pelästyen

Ero, Elli? Elli, leikkiähän tämä oli.

E L L I

vaikenee.

J U S S I

Elli, mitä ajattelet. Olehan järkevä toki!

E L L I

Niin olenkin.

Katsoo synkkänä ja vihaisena.

J U S S I

Hulluhan sinä olet.

ELLI

En tiedä, minäkö vai muutko lienevät.

Itku tahtoo pyrkiä, vaan hän taistelee sitä vastaan.

JUSSI

taas polvistuen

Elli, rakas Elli.

ELLI

kahdenvaiheilla, leppykö vai ei

Niinkö sinä hänellekin sanot. Rakas hän mahtaa sinusta ollakin. Onhan hän nuori, onhan hänellä kiiltokengät, onhan hänellä lantioviiva. — Ei, ei, en luullut elämää näin kammottavan kurjaksi —

JUSSI

Elli, minä tunnustan vikani.

ELLI

Vai tunnustat sinä vikasi.

Ivallisesti.

No, eihän sellainen ole vika eikä mikään. Ainahan sellainen pienillä neularahoilla kuitataan. Ehkä nytkin hyödyn neularahat edes.

J U S S I

heksien

Suo anteeksi, etten huomannut —

ottaa lompakkonsa

— että tässä yhteydessä muistan. Sinä tietysti tarvitset

ojentaa rahoja.

E L L I

Ei kiitos. Säästä ne vaan uudelle vaimollesi.

J U S S I

pannen rahat pöydälle

Panen ne tähän.

E L L I

Elä minua varten. Maksa sitten virallisia teitä, kun ero on tapahtunut. En koske niihin.

J U S S I

Jos kuitenkin koskisit.

E L L I

En koske. Koska niin kalliiksi tulen, koska katunainen tulee halvemmaksi. Vaikka kyllä ansaitseisin ne. Tässä hoidan talouttasi, katson,

että mieliruokiasi saat. Eikö ole ollut nytkin kotletteja melkein jok'ikinen päivä. Ja sittenkin sinusta kotirakkaus ei riitä. Minä en riitä. Jokainen katunainen, jokainen lantioviiva korvaa minut.

J U S S I

Niin korvaakin, kun olet tuollainen.

E L L I

Niin, ja katunainen tulee halvemmaksi. Vaan ansaitseepa se enemmän kuin minä. Se saa plyymin, se saa silkkipuvun, se saa värjäämättömiä nahkoja. Vaan milloin minä saan? Joka neularahasta pitää ensin käydä riita.

J U S S I

Ahaa, sinä paljastat nyt itsesi. Siitäkö ne huokaukset ja ristiriidat ovat?

E L L I

Siitä. Etten ole tiennyt, millä miestä kiinni pitää, en tiennyt mitään lantioviivasta, en kiiltokengästä —

J U S S I

Tästä lähtien —

E L L I

Ei, kiitos, säästä ne nuoremmalle vaimollesi.

Viihdestoista kohta.

*Lukassonin laulu: »Minä narri, kun mä nain»
kuuluu ulkoa.*

A M A L I A

tulee

Neiti pyysi apteekkarin olemaan hyvän ja tulemaan apteekkipuolelle.

J U S S I

*katsoo Elliin säikähtyneenä, sanoo sitten Amalialle
äkäisenä*

Mitä sillä siellä taas?

A M A L I A

Mistä minä heidän asiansa tiedän — paremmin tietänette itse.

J U S S I

Varmaan resepti. Hyvästi, Elli, siksi.

Menee.

A M A L I A

Sen resepti se on heidänkin mielessään.

E L L I

Mitä, Amalia. Amalia pitää huolta vaan omista resepteistään. No, kuulkaa, Amalia

ottaa satamarkkasen pöydältä

— vaihtakaa tämä satamarkkanen pieniksi ja tuokaa minulle, minulle kaikki, ei apteekkarille yhtään, ymmärrätekö?

A M A L I A

Hulluhan olisin, jos en ymmärtäisi. En minä ole ensi kertaa pappia kyydissä. Tämän talonkin vihjeet kaikki tiedän, vaikken ole tietävinäni. Ja tiedän, missä vihollinen piilee —

E L L I

No?

A M A L I A

Hameessa — hameväkeä ne ovat — ja sanon suoraan, jos mies olisi minulle uskoton, niin —

E L L I

Mitä!?

A M A L I A

Minä miestä kurittaisin. — Mutta en minä asiaa niin pitkälle laskisikaan. Pitää vaan ajoissa

huolta, että miehellä on paljon kärsimistä vaimonsa tähden. — Silloin se ei joudu toisten perässä juoksemaan. — Ruveta tässä kärsimään — hyh — Kun on kerran kärsinyt sen vaivan, että on miehen ensin saanut, joutaa sen saada tuta, kenen käsiin joutui, — niin se on. Pitää ymmärtää vaan elämää. Se ei tee minulle muuta kuin oikeutta, jos minä teen sille vääryyttä. Pitää vaan pitää puoliaan eikä välittää muista.

E L L I

Niin se taitaa olla.

A M A L I A

Niin se on.

Menee.

Kuudestoista kohtaus.

E L L I

tarttuen päättävästi telefonin kuulotorveen

Saanko 14? Kiitos! Onko se Yrjö? Tämä on Elli. Ethän sinä tullutkaan. Sairasmatkalleko lähdet? Ei. Minulle on jotakin vakavaa tapahtunut. Minä olen onneton, hyvin onneton. Minun sydämeni on särkynyt —

— — —

Ei, elä laske leikkiä, Yrjö.

— — —

Enhän minä itke enää, vaan elämä on niin julmaa, niin julmaa. Minua on petetty, tiedätkö. Petetty! Rauhoitunhan minä jo. Joudutkos pian sairaskäynniltäsi? Minä tarvitsen sinua. Yrjö, minulla ei ole ketään muita, kehen turvata. — Kyllä, hyvästi, hyvästi siksi.

Soittaa telefoinin kiinni ja silmäilee ympärilleen voitonvarmana ja kun lähtee liikkeelle, on törmätä yhteen Ainan kanssa, joka tulee ulkoa.

Seitsemästoista kohta.

A I N A

Huomenta.

E L L I

Huomenko lie vai ylihuomen, minä olen jo niin vanha, etten näekään.

A I N A

Ettekö näe? Mikä teillä on?

E L L I

Kysy sitä, mitä minulla ei ole. Minulla ei ole lankkinahkakenkiä, ei lantioviivaa.

A I N A

Ha-ha-haa, oletteko te hullu, rouva?

E L L I

Rouva on se, jolla on mies. Minulla ei ole miestä — —

A I N A

Neiti sitten.

E L L I

Neiti on se, jolla on hameensa takana toisen mies, minulla ei sitä ole.

A I N A

katsoo taakseen

Ha-ha-haa!

E L L I

Menkää, menkää ihanteenne luo.

A I N A

Ha-ha-haa.

E L L I

Ja sanon teille. Hän ei ole rakkauden arvoisen. Jo aikoja olen hänet hyljännyt ja rakastanut jo aikoja toista, paljon parempaa..

Uhaten

Uh, [minkälainen hän on! Pitäkää, pitäkää toki omanne.

A I N A

En ymmärrä —

E L L I

Ette, siinä te oikein sanoitte. Te ette ymmärrä mitään. Siinä te olette oikea nainen.

A I N A

menee pois jo vakavasti ihmetellen

Kolmastoista kohtaus.

E L L I

tarttuu kuulotorveen taas

Saanko kahdeksantoista? Kiitos. Tämä on apteekkarska Ollenberg. Olkaa hyvä ja lähettäkää minulle niitä uusia kiiltonahkakenkiä — numerot 36 ja 37 koetteeksi. Kiitos.

Miettii ja tempaa kuulotorven taas.

— Saanko yksitoista? — Onko se Lindströmin muotikaupassa? Tämä on apteekkarska Ollenberg. Teillä oli siellä turkkilainen helmihuivi. Ovatko sellaiset varmasti muodissa Helsingissä? Vai niin. Lähettäkää se sitten. Ja se silkkipusero, jota

katsoin. Kyllä, pyytäisin heti lähettämään. Kiitos.

Soittaa kiinni.

— Ah, kuinka raskasta, kuinka raskasta, tämä elämän taistelu.

Yhdeksästoista kohtaus.

OLJANDERSKA

tuo rahat

Kun kauppalaiset tulevat kohta kaikki tänne syntymäpäiville ja apteekkarskalla ei ole päälläkään vielä.

ELLI

Ai, se on totta. Pianhan minä —

Lähtee, pysähtyy.

Vaikka en tiedä, jos minä olisin sairas?

AMALIA

Käyhän se päinsä, sairastuu vaan, minä laitan kahvit ja viinit.

ELLI

Laita hyvin kaikki, ettei häpeää tule.

Osoittaa ikkunanpäällysseppeltä, joka on pudonnut

Ja laitata tuo paremmin kiinni.

Menee.

Kahdeskymmenes kohta.

A M A L I A

huutaa ulos

Tuomas, Tuomas, tulkaahan tänne.

T U O M A S

tulee

Tuomaaksi sitä on minua kutsuttu, kun ei muuksikaan ole osattu.

A M A L I A

Ha-ha-haa. Tiesivätpäs parhaalle parhaan nimen antaakin.

Ottaa pullon senkistä, kaataa viiniä.

Minäpä annan Tuomaalle mielen virikettä. Onhan se tosin ihmisen vihollinen.

T U O M A S

Vaan sanassa sanotaan, jotta tulee rakastaa vihollista niinkuin itseäänkin. Itseni pidän omassa nahassani —

ryyppää

— ja vihollisenikin pistän sinne — hihhei — ne siellä armaassa syleilyssä myllertävät — näin —

ottaa Amaliaa kaulasta ja pyörittää

— ne iloitsevat toistensa olemisesta niinkuin sulho ja morsian. Heh-helei.

Pyöräyttää Amaliaa.

A M A L I A

Helei!

T U O M A S

Helei. Pyöri iankaikkisuus ja sulata nämäkin kaksi onnellista kappaletta laajaan syliisi. Minä avaan sinulle köyhän ja nöyrän sydämeni ja sulan syntineni sinun iki-iloosi. Hei, minua ei enää ole, sinä vaan —

katselee yhä ylös.

A M A L I A

Minä vaan. Nyt sinä olet avioon kelvollinen, kun sen tunnet, että mies on mitättömyys naisen rinnalla, kuin hyypiö hävitetyssä. Sopii nyt elämää alkaa. No —

tarjoaa suutansa

T U O M A S

No, no, oma mamma. Prosit.

A M A L I A

Prosit oma pappaherra. — Ai, kun on kiire.
Pitäjäläisiä tulee kohta. Pankaapas, Tuomas, tuo
seppeleenpää ylös. Ja ollaanhan nyt ystäviä elä-
män loppuun asti.

T U O M A S

lyö kättä

Ystäviä elämän loppuun, jos ei viha väliin
tule eikä elämä ole loppumaton.

A M A L I A

Menee.

T U O M A S

*nousee ylös rappusille ja korjaalee seppelettä ja
laulaa:*

Kahdeskymmenesensimäinen kohta.

»Niinkuin narri minä nain.
Vanhan kompuran mä sain.
Hän ol rikas minä köyhkö,
Vaikka työtä tein kuin löyhkö.

Hoki sitä päivät, yöt:
'Kukas täss' on tehnyt työt —
Tokko leivot, tokko paistat,
Vaikka parhaat palat maistat.'»

Kahdeskymmenestoinen kohtaus.

MIINA

tulee, tirkistää ikkunasta

Ai, Tuomas, nyt Tuomas putoaa. Ai, armias, minua ihan pyörryttää.

TUOMAS

Elkää pyörtykö, ennenkuin kerkiän syliini ottamaan.

MIINA

Arvatkaapas, Tuomas, mistä sain kirjeen?

TUOMAS

Postista, tietävästi, sieltähän kirjeet tulevat.

MIINA

No, arvatkaapa, mitä siinä oli?

TUOMAS

Mitäs sitä nuorten tyttöjen kirjeessä on.

MIINA

Ei, ei. He-he. — Siinä oli synkempiä asioita. Oli, että tätini oli sairastunut.

T U O M A S

Sepä ikävää.

M I I N A

Ei se niinkään ikävää. — Hän voi kuollakin.

T U O M A S

Sepä hauskaa on.

M I I N A

Hui, mitäs hauskaa se on se. Mutta se on hauskaa, että saan silloin periä talon. Tulkaa, lukekaa itse, mitä tässä sanotaan.

T U O M A S

Minä lentää lihoittelen,

hyppää

Oman kullan kaulaan.

M I I N A

Oma Lukasson.

T U O M A S

Oma ruusunnappuni.

M I I N A

Oma enkelini Lukasson, itse lensi minun syliini.

TUOMAS

Itse, itse rynnistän paraikaa kohti kuolemaa.

MIINA

Ja kohti autuasta avioelämää, oman ruusun-nuppunsa kanssa.

TUOMAS

Kohti onnen höyhenpolsteria.

MIINA

Onko siis todellakin totta, että Tuomas hyväksyy minut.

TUOMAS

Hyväksyn toki Miinan.

MIINA

Kiitos. En minä jokaista nyt enää ottaisikaan, mutta oman Lukassonini minä toki otan. Sitäpaitsi onhan niitä toki maailmassa paljonkin vielä miehiä, joita en ole kosinut.

TUOMAS

ottaa putelin pöydältä, tarjoaa Miinalle, joka varovasti maistaa.

MIINA

katselee ihaillen Tuomasta.

TUOMAS

laulaa:

Pässille Luoja sarvet loi,
karhulle hirmuhampaat soi,
jänölle nopsat jalat.

Loi linnut pienet liitämään,
kuun, tähdet kilvan kiitämään
Kaikk' avaruuden alat.

Sai kukka puvun puhtahan
ja miehet mielen rohkean —
Vaan mitä naiset saivat?

He saivat katseen hiehtovan
ja poven tulta-liehtovan —
Sen tunnen polteen vaivat.

Kahdeskymmeneskolmas kohta.

AMALIA

tulee luuta kädessä sisään.

AMALIA

Ai, ai tätä maailman lopun elämätä.

Ojentaa luudalla

Pääsettekö!

TUOMAS

Kun tuossa panin köyttä, putosin, niin jalkani ihan taittui, niin Miinan syliin putosin, niin — minkäs minä sille taisin, että Miina sattui siinä olemaan.

AMALIA

uhkaa Miinaa

Miina!

MIINA

Minkäs Tuomas sille taisi?

TUOMAS

Niin, minkäs minä sille taisin, että Miinan syli on Miinan sylissä — ja minkäs minä, että minun iloni on olla ihmisten lasten kanssa.

MIINA

Jos Amalia on vihainen, niin sydän halkiaa ja kuolema tässä ihan tulee Tuomaalle ja minulle.

AMALIA

Pääsettehän yhdessä taivaan valtakuntaan.

TUOMAS

Jumala meitä siitä varjeltoon.

A M A L I A

ottaa Tuomasta käsipuolesta

Ja nyt mennään.

T U O M A S

Ai, minun kipeä jalkani —

jalka ei näytä ottavan päälleen— ja kipeä sydämeni — en minä ole luotu
tällaista touhua varten.

M I I N A

Voi Tuomas kultani.

A M A L I A

*vie ankarana Tuomasta käsipuolesta*Järjestys kaikessa. Kun minä olen valinnut
ja omani saanut, valitse sinä sitten vasta ja etsi
omaasi, elä ennen.

M I I N A

Tuomaan kanssa on meidät kuin luotu yhdeksi
lihaksi ja vereksi.

A M A L I A

*mennessään*Olkoon mitä on, vaan luuainespa sen määrää
Luojan laatimien sääntöjen mukaan. Kenen
kylkiluusta olen, sen omaksi tulen, vaikken rikkaa
ristiin pane, saati sitten kun montakin rikkaa
ristiin panen.

Toinen näytös.

Apteekkipuoti. Oikealla taampana ovi, etualalla sohva, pöytä ja tuoleja. Vasemmalta oikealle tiski. Takaseinällä pari ovea. Seinät muuten purkkihyllyjen peittämät. Vasemmalla etualalla ovi ja alasmenevä rappuset ulos, taampana tiskin kohdalla ikkuna.

Ensimmäinen kohtaus.

AINA ZINCK

*hakkaa jotakin huhmarissa ja haaveillen sulhases-
taan, laulaa:*

Jos oisin pääsky pieni,
Niin luokses lentäisin,
Ja sulle visertäisin
Mä kielin lempivin:

»On kolkko päivän koite
Ja ilta iloton,
Kun poissa kaukomailla
Sä ainut, armas, oot.

Vaan armas aamun koite
 Ja ilta ihana,
 Kun näen kullan kasvot
 Sen kuulen kuisketta.»

Toinen kohta.

A K K A

*tulee sisään ostoksille. Kaivaa pöveltänsä ensin
 jonkun riepunyytin, sitten pullon, eväskannikan ja
 löytää lopuksi rahakukkaron. Aukaisee sen ja
 panee tiskille rahaa sekä pullon.*

A K K A

Panepas tuohon sitä Antin pyritystä vai Pekan
 pyritystäkö se oli.

A I N A

Anttipyriniä, ne ovat lippuja.

A K K A

Vai lippuja. Auttaakos ne liput mitä?

A I N A

Auttaa ne.

A K K A

Jos niitä kaksi niitä Antinlippuja panet, vaan
 jos eivät auta, elä petä, ne on sille Kaisalle näet,

sillä on ollut sitä pääpuolen sairautta yhä. Vaikka eihän ne pyritykset mitä auta, olet sitä oppinut sinäkin, vaan autapas, jos osaat.

A I N A

Eihän sitä osaa. Tohtorithan ne paremmin.

A K K A

Vielä mitä. Ihmisten rahat vaan kiskovat. — Vaan mitäs minä sille Hellulle tekisin? Mitäs rintaroppia sille antaisi? Tokko sitäkään tiedät?

A I N A

Onko siinä rintatauti?

A K K A

Olisikoon tuo rintatauti. Sinäpä sen paremmin tiennet.

A I N A

Rykiikö se pahasti?

A K K A

No, — ähkiihän se.

A I N A

Teidänpö se on?

A K K A

Minun nimissäni se on kulkenut.

A I N A

Ei ole muita lapsia?

A K K A

Onhan niitä lapsia, vaan ei ole muita lemmiä kuin tämä Hellu.

A I N A

Lehmäkös se oli?

A K K A

No, eikös sitä tiedä — kun kirjoja on lukenut.

A I N A

Kysykää eläinlääkäriltä.

A K K A

Joo, joo, heillä on kai heidän ajatuksensa, vai lääkärltä, jo, jopa, ne ne nyt muka. —

Höpisee ja menee.

Kolmas kohta.

T U O M A S

*tulee ulkoovesta kantaen terveyspullokoria, jonka
paneet tiskille. Laulaa:*

»Ei ne kysyneet toisiltansa
Rakastatkos? Rakastatkos?
Ensi silmäyksestä heti
Toinen toistansa luokseen veti
Missä liikkui, siellä heillä
Linnut lauloivat kukkateilla.
Missä toisensa toinen näki,
Siellä kevät, siellä käki.

Ei ne kysyneet toisiltansa:
Naitkos minut? Saankos sinut?
Syli aukeni, toinen täytti,
Rakkauttansa työssä näytti.
Missä yhtyivät, siellä koti,
Toinen toisensa tähden soti.
Nainehiksi ne tiettiin mistä? —
Hedelmistä, hedelmistä.»

A I N A

Mitä se Tuomas taas!

T U O M A S

Mitä Tuomas! Erkon runohan se on, kiltin
Erkon. Eilenpä oli oikeat ilojuhlat ja kunnialla
ne vietettiin.

A I N A

Missä ne vietitte?

T U O M A S

Lopuksi pahnojen päällä tuolla tallin pilttuussa. Siellä uinaelin autuaissa unelmissa ja nautin vapaudestani.

A I N A

Pilttuussa?

T U O M A S

Kun on mieli näin vapaa vielä, ei piltukaan ole piltu, se on kultainen palatsi, ja minä en ole renki, vaan yhtähyvin kaikkien maiden hallitsija, ja hyvä olisi hallitsijan hallita, jos ei sitä itseään niin kovasti hallittaisi.

A I N A

Vai hallitsevat.

T U O M A S

Hallitsevat ja pakolla pakottavat.

A I N A

Mihin ne pakottavat?

T U O M A S

Etenkin naimisiin.

A I N A

Eihän pakolla pidä. Elkää menkö.

T U O M A S

Ne hirttävät, jos en mene. Mitä tehdä?

A I N A

No, menkää —

T U O M A S

Ne hirttävät mentyäkin.

A I N A

No kuvitelkaa, ettette olekaan mennyt, kun menette.

T U O M A S

Jaa-a. Se on kultainen neuvo. Jos selkää kirpelöittää, kuvittelee, ettei se olekaan sinun selkäsi, vaan jonkun muun. Ja pahan mielellään toiselle suopi. Niin pettyy kauniisti ja elää kauniisti elämänsä, vapaana ja arvollisena, vaikka olisi kuin epävana ja arvotonta elämä. Ja kun hauta on edessä, hyppää siihen, on kaikelta

turvassa. Niin, lyhyt kuvitelma se on elämä ja samaa kuvitelmaa kärsimyskin, mitäpä tuosta — heleijaa vaan, hyvä, että elämä yhä eteenpäin vyöryy.

A I N A

katsoen ulos

Vyöryypä tuollakin jotakin. Miina vyöryy tännepäin.

T U O M A S

peloissaan

Voi kauhistuksen kuilu — kaiken maailman tuskat päälleni vyöryy — minne minä nyt pääsen — eilen menivät tilini naisväen kanssa sekaisin.

Katselee ympärilleen.

A I N A

Ha-ha-haa. Huono kirjanpito, kun tilit on sekaisin. Menkää tiskin alle. Ettäpä naista pelkää!

T U O M A S

ryömien tiskin alle

En pelkää, vaan on maailmassa hetkiä, jolloin sankarikin vapisee — öh —

rykäisee.

Neljäs kohta.

M I I N A

tulee

Hyvää päivää, neiti. Neiti on yksin, sepä hyvästi sattui. Saapi vähä puhella ja keventää sydäntään, se on niin surun suosikki. Ja kaksi samanlaista naista ymmärtää niin hyvin toisensa. No, ensiksi apteekkiasiat.

A I N A

Mitä neiti Salokannel haluaisi?

M I I N A

Jos minä saan ensin minkkiä ja tuota — sitä

tekee liikkeen

— noo, vitliiminkiä tahi mitä se taas oli? —

A I N A

Puuderia.

M I I N A

Niin, sitä just.

A I N A

laittaa pakettia

Vai puuderoipi Miina itseään.

M I I N A

Jo aikoja sitten. On parempi aikanansa katsoa kuin katu.

Tuomas rykäisee.

M I I N A

Hyi, mikä se oli!

A I N A

Mikä lienee kellarissa.

M I I N A

Sanon neidille suoraan, sillä minä olen suora ihminen, että minä, näettekös, en ole eilisen teeren poikia, niinkuin sanotaan, vaikka näin nuorelta näytän. On minulla jo hartioilla vuosia enemmän kuin vuodessa päiviä — ei, enemmän kuin viikossa, ei, enemmän kuin kuukaudessa päiviä, tarkoitin. Jumalan ne ovat antamia vuodetkin, mitäpä niistä näin kahdenkesken häpeäisi.

A I N A

Mitäpä niistä häpeäisi.

M I I N A

Vaan kun minulla on sydän sitä lajia, että minä rakastan kauneutta ja elämän koreutta ihan

hulluuteen asti. Olla nuoria ja komeita, olla kaikki ihmiset kuin Luojan kuvia. Olla elämä kuin silkkiä ja samettia. Vaan onkos se niin? Vielä kissanhäntä. Mitä vielä se on. Renki, rehki näin ja ota huomioon senkin seitsemät seikat, jos mieli miestä miellyttää. Ja miellyttääkö sittenkään? Vielä kissanhäntä.

A I N A

Niinhän se on.

M I I N A

Niin se on. Minä olen suora ihminen ja puhun suoraan, kun vertaiseni ystävän tapaan. Onko tämä elämää, sanokaa, onko tämä muuta kuin ihmisrääkkiä, kun totta puhutaan? Tahdot rakkautta, tahtoisit miehen, niinkuin kunniallisen ja puhtaan naisen tulee tahtoakin, koska Luoja sen niin asetti, että puhdas nainen etsii innostuksella puolisoansa siksi kunnes sen löytää. Mutta ei haukkuvan koiran suuhun lintu lennä, sanotaan. Ja kun uuvut etsimästä, odotat ja odotat, ottaisit jo, kunhan on olio. Seisot kuin vahdissa aina vaikka jalkoja paahtaa kuin tulella, laitat kasvojasi, ryppyynhän ne tahtoo kasvotkin käydä paljaasta jännityksestä ihan. Ja kun ajattelet: tuossa on mies, jonka voit saada, jos viisaasti pelaat, hyökkääkin toinen sen kimppuun kuin kiljuva jalopeura — ei, sanon minä, oikeutta ei

ole. Ihan minä jo uuvun, ihan epäilyttää, tokko ollenkaan saan levätä sen rinnoilla, jota rakastan.

A I N A

Toivotaan nyt vielä.

M I I N A

Toivotaan nyt vielä. Se on lohduttava sana. Minä koetan vielä toivoa ja tehdä kaiken mitä voin, ettäs aikani hyvin käytän, koska ihmiselle on tärkein tämä rakkaus. Minä tilasin äskenkin postineidin kanssa itselleni otsatukan Helsingistä. Siellä kuuluivat ne olevan muodissa.

Kaivaa poveltaan silkkipaperisen paketin, aukaisee sen ja näyttää Ainalle.

Eikös se ole sievä siihen virkaan?

A I N A

Sievähän se on.

M I I N A

Ei sattunut oikein samaa väriä.

Kiinnittää sen otsalleen.

Se on niin suojaisa otsalla talvella etenkin, ja minulla kun on niin usein päänkivistystäkin. Olen saanut surra paljon. Minulla oli sulhanen, tuo

Tuomas, minä rakastin häntä, mutta Amalia ei anna häntä minulle. Jos Tuomas tietäisi, miten mielelläni hänet ottaisin, sulaisi hänen sydämensä, vaikka se olisi kivistä. Vaan nyt, turhaa taitaa olla kaikki.

Katselee peiliinsä.

Voi sinä Miina raukka, ajattelen usein, tokko ylkäsi milloinkaan näkee sinua.

T U O M A S

kohoa yhtäkkiä ylös

Näkee, näkee. Onhan minulla silmät nähdäkseni ja korvat kuullakseni.

M I I N A

Hyi, hirveätä!

T U O M A S

Onko niin hirveätä, että minulla on silmät.

A I N A

Ha-ha-haa.

M I I N A

Nyt se viimeinen vahinko sattui. Nyt on kaikki iäksi rauennut.

T U O M A S

Ei, on vaan sydän sydämelle auennut.

Levittää sylinsä.

Tule tänne, rakas Miina. Ei minun sydämeni
ole kivistä eikä puusta vielä vähemmin norsun
luusta.

Syleilevät.

T U O M A S

laulaa:

Ei sydän ole puusta veistetty
Eikä luusta kaiverrettu;
Se on lemmen leikistä syntynyt
Ja tunteilla tuuditettu.

Elä moiti vaikka se värjyykin
Ja heikkona horjahtelee
Ja kohti povea korkeaa
Niin kummasti norjahtelee.

M I I N A

epäillen

Kuulikos Tuomas kaikki?

T U O M A S

Enemmänkin kuin kaikki.

M I I N A

Oh, minua niin hävettää.

T U O M A S

Ei ole häpeä olla hyvänä ihmisenä. Minua liikutti ja ihastutti se, mitä Miina sanoi.

M I I N A

Että Tuomas ei tuomitse tätä naisen olemusta?

T U O M A S

Eikös se ole Luojan luoma kuten kaikki muukin. Miksi minä toisen käsialoja moittisin, kun en tiedä vielä, pystynkö itsekään parempaa luomaan.

M I I N A

ihastuneena

Niin puhelee oikea mies.

Viides kohtaus.

A P T E E K K A R I

tulee

J U S S I

Jos Miina pyytäisi tohtoria tulemaan pian tänne.

M I I N A

Pyydetään.

Menee.

A I N A

Onko apteekkerska sairas vielä?

J U S S I

On. Hän on sairas, ehkä vilustunut. Neiti voi mennä nyt aamiaiselle, minä olen täällä.

A I N A

menee.

J U S S I

Mitenkäs nyt ovat Tuomaan asiat?

T U O M A S

Huonosti, huonosti ovat Tuomaan asiat. Ahdistus on kova — hengellinen näet, naisen ha-meessa kulkeva.

J U S S I

Pois pilapuheet nyt, lurjus. Enhän minä voi nähdä talossa tätä hälyytystä aina.

TUOMAS

Mitäs tehdä?

JUSSI

Tee niinkuin hyvä tulee.

TUOMAS

Jos vaimon otat, on paha, jos et ota, on paha.

JUSSI

Siis otat.

TUOMAS

Jos Miinan otat, on paha, jos Amalian, on paha.

JUSSI

Ja molemmille olet luvannut.

TUOMAS

Just', herra kapteeni.

JUSSI

Ja miksi molemmille?

TUOMAS

Hädissäni, minä syntisäkki.

J U S S I

Mutta ethän molempia voi ottaa, sen laki kieltää.

T U O M A S

En molempia voi ottaa, sen laki kieltää.

J U S S I

Ota toinen.

T U O M A S

Ja jätä toinen? Ei, sitä en kunniallisena miehenä voi. Pettää naista! Ei. Ja kumpaa pettää?

J U S S I

Petä huonompaa.

T U O M A S

Voi maailman pahennusta — vai huonompaa, sehän väärin olisi. Ja mistä minä tiedän, kuka toistansa huonompi on. Minä katselen ihmistä, ja minä ihmettelen hänen sisälle ja ulkokäyntiänsä ja minä tulen levottomaksi ja minä pelkään. Ja niin suljen minä silmäni ja suljen sydämeni ja kun avaan ne taas, riemuitsen siitä, mitä näen, ihastun siitä, mitä ihmisellä on ja vielä enemmän siitä, mitä häneltä puuttuu.

J U S S I

Ei lörpötystä — nyt määrään siis minä.

T U O M A S

Ai, armoa, armoa!

J U S S I

Ei — mitäs tyhjää.

T U O M A S

Voi, voi. Ei mikään ole niin peloittavaa, kuin päätöksen teko. Tee päätös, myö kultainen vapautesi. Päätös viepi tekoon, teko toiseen ja se taas toiseen. Syntyy himmetin sotku. Elämä kuin lumivyöry hautaa sinut alleen etkä siitä sekamelskasta itseäsi koskaan enää löydä. Sinulla ei ole enää valitsemista, olet ikuiseksi mennyttä.

J U S S I

Mutta ethän aina voi vaan valita ja valita.

T U O M A S

Niin kauan kuin on vapaus, voin.

J U S S I

Vapaus, ethän sitä kuitenkaan käytä.

T U O M A S

Mutta kunhan se on. Ajatuksissani sitä tarvitsen. Onhan timanttikin hiili, eikä sitä kuitenkaan polteta uunissa.

J U S S I

Tuomaan lörpötystä! Nyt ei se auta. Nyt pidän minä kiirettä.

T U O M A S

Ei kiirettä. Ei Jumalakaan yhtenä päivänä maailmaa luonut, meni hänellä niitä ainakin neljä.

Koettaa viroitella.

Kun loi miehen, kun loi vapauden, kun loi kuoleman, kun loi naisen. Ja niin rupesi Luoja neljäntenä pelkäämään, että taisi tulla tyhmä työ ja niin jäi nainen keskeneräiseksi ja Aatamille tuli siitä ainainen vastus.

J U S S I

No, päätetään, kumpi heistä vastuksiksesi satuu, kumpi ensiksi tänne tulee, se on sinun.

T O M A S

Ei, ei saa tehdä pilaa vakavassa asiassa.

Kuudes kohta.

AMALIA

tulee samassa oikealta ja

MIINA

vasemmalta sisään.

AMALIA

Thyi —

peräytyy.

MIINA

Thui —

peräytyy.

JUSSI

So, so.

MIINA

Tohtori käski sanoa, että hän tulee, kun sairas on sieltä mennyt.

JUSSI

Hyvä, saat mennä.

MIINA

menee.

J U S S I

viittaa Amaliaa tulemaan, osoittaen Tuomasta

No, Amalia, kuka tämä on?

A M A L I A

Itse Lukassonhan se on — hee — itse persoona — hee — onko hän kertonut jo apteekkarille, mitkä tuumat hänen päätänsä vannehtivat.

J U S S I

Niistähän se tässä jutteli.

T U O M A S

tehdn kieltäviä merkkejä, joita apteekkari ei ota huomioon

Hm, hym, onpa kuiva ja kuuma päivä —
pyyhkii otsaansa.

A M A L I A

Niinhän sitä me tämän Lukassonin kanssa sitä yhtä köyttä, sitä rakkauden punaista köyttä — olemme vetäneet niin jotta ihan — hiottamaan pyrkii. Ja nostanhan minä Lukassonin vaikka kämmenelläni ilmaan puhtaasta rakkaudesta, jos niikseen tulee. Ja nostaahan Lukassonkin minut.

TUOMAS

*joka on lopulta kuunnellut ihastuneena, nostaa
housujaan*

No, no, onhan sitä miehuutta minussakin.
Onhan tässä mies ripeä eikä mistään kipeä. Nos-
tanhan minä toki yhden vaimon vaikka pääläelleni,
jos se ei mitään paina.

AMALIA

Nostaa se pappa.

TUOMAS

Niin ettei tämä poika pelkää, kun on onnesta
kysymys.

AMALIA

No, ethän nyt enää tee tenää.

TUOMAS

Pelkohan se pahimmat tenät tekee, en minä.

JUSSI

Ei kuin pappiloihin siis.

TUOMAS

epäillen

No, jokohan niin pitkälle — jospa sentään katsastellaan. — Ikävätä, jos Amalia katuisi kauppojaan.

AMALIA

Minä en kadu, minä näet tiedän mitä teen. Ja tietäähän Tuomaskin, ettei hullun kelkkaan istu, kun minun kelkkaani. Osaan minä ohjata laivani, osaan minä kaita karjani ja osaan minä hoitaa pappani, oman ainoan pappaherrani toki.

TUOMAS

lämmeten

Oman ainoan pappaherrani — juu, mamma, osaahan se hallita huoneensa eihän sitä voi kieltää. Saanko luvan?

Muiskaavat, Amalia pyyhkii suutaan.

AMALIA

Kiitos, kylläpä se jännitti. Ihan kuin säikähti, että sydän läikähti, ja veret läksivät kiertämään toiseen suuntaan. Vaan Luojan kiitos, se on sitä myöten valmista. Kiitos, Tuomas vieläkin.

Ojentaa supistettua suutaan. Juuri pahimmalla hetkellä tulee Kinkkunen sisään.

Seitsemäs kohta.

TOPIAS

No helkkarissa.

Sylkäisee.

Thyi.

AMALIA

Mikäs sinut siihen lennätti?

TOPIAS

No, ka —

AMALIA

Tämä on sulhaseni, herra Lukasson.

TOPIAS

He Luukasa — elä — mikä herra tuo on —
täähän tuo on apteekin renki, jos eivät silmäni
valehtelee.

TUOMAS

ojentaa kättään

Terve, terve, tuttu mieshän se on.

TOPIAS

No, ka — jotta tään sisarenkos verkkoon jou-
duit, paikkaanpa jouduit, no, helkkarissa, enpä
kiitä.

Sylkäisee.

A M A L I A

ravistaa veljeään

Oletko vaiti, senkin köriläs.

T O P I A S

Hä —

J U S S I

Nämät ovat kihlattuja jo, elä asioita sotke.

T O P I A S

No, jos — niin ka —

J U S S I

Mitäpä sitä teille kuuluu?

T O P I A S

Mitäpä sitä muuta kuin tavallista.

J U S S I

Mitenkä se emäntä jaksaa?

T O P I A S

Mikäpä lienee hänellä jaksassa.

T U O M A S

pyyhkii pulloja

A M A L I A

koettaa auttaa häntä.

J U S S I

Tuohan on hauska.

T O P I A S

Hauska, ka —

A M A L I A

Se parani — eukkosi?

T O P I A S

Vieläkö mitä. Mitäpä se paranemaan. Pois,
poishan se läksi näiltä main.

J U S S I

Vai pois?

A M A L I A

Kuoli?

T O P I A S

No tottahan, teki minkä uhkasikin. Ei siinä
tohtorit — hukkareissut ne ovat sellaiset, tyhjät
kulungit vaan. Suoriaa sitä ilmankin. Ja niin
kiire tuli, että ei, ei kahvitippaa olisi odottanut,
ei malttanut, kun paahtamatta olivat ne kahvit.

A M A L I A

Elä tuossa, voi sinua, kun paukuttelee kuin paukkuja noita sanoja.

T U O M A S

Etkö sinä sure sitä?

T O P I A S

Hee — oletkos sinä ollut akallisna?

T U O M A S

En.

T O P I A S

No, mistäpä sinä sitten — naihan ensin tämä Amalia — sittenpä näet.

A M A L I A

Voi tuota poksuttelijaa, mikähän sinutkin perinee.

T O P I A S

Mikäs? Mikäpä minua muu perimään kuin toinen akka.

J U S S I

Ha-ha-haa.

TUOMAS

Ha-ha-haa.

TOPIAS

He-he —

AMALIA

Nyt kös sinä jo toista?

TOPIAS

Enhän minä nyt. Onhan siinä kuluja kerrakseen, vaan kun on se mökki ja on se lehmä.

AMALIA

Lehmä!

TOPIAS

Lehmä. Ja tottahan sitä olen minäkin — niin saatava, saatavahan siihen on akka.

AMALIA

Voi tuota oppimatonta ihmistä, ei se tästä sivistyksestä mitään tiedä. Nyt se jo toista. Antaisit nyt vielä olla.

TOPIAS

Jouti olla, nousviikolle sitten.

A M A L I A

Tahtoohan se lakikin pitemmän väliajan.

T O P I A S

Hoitaakos se laki lehmän?

T U O M A S

Ei, ei se hoida. Oikeassa tämä Topias on.

T O P I A S

Sitä minä. Ja kun on sitä suutarintyötä, että ei muuta kuin ota ja paina päälle vaan.

A M A L I A

No, annahan olla, kun minä nyt katsastan mieleiseni sinulle sen.

T O P I A S

On siellä se Kellin leski, se kankuri, jos lie mieleisesi, jos sitä niinkuin kysäiseisi — mitä, häh?

Sylkäisee.

A M A L I A

Sitä Kelliäkö?

T O P I A S

Sitä Kelliä. Jäi siihen se kangas, sen siinä loppuun lopsuttaisi. Ja eihän se paljas se Kelli-kään ole, liekö liki kolmatta sataa niitä rahoja kempuralla.

A M A L I A

Jätä, mitäs tuosta.

T O P I A S

No, ka —

A M A L I A

Kyllä minä sinulle toisen hankin. Tuumataan sitten, kun tulen hautajaisiin. Mitäpä vaatimuksia sinulla itselläsi lienee?

T O P I A S

Niin sen akan suhteen? Niin mitäkö vaatimuksia? Ei muita kuin se mikä entisellekin, ettei meillä sitä kahvia viljellä, kun ei ole niitä omia kahviviljelyksiä. Siitähän se tämäkin julmistui ja otti ja kuoli.

A M A L I A

Vai ei kahvia. Elä sitten eukkoa haekaakaan, mokoma mies, tapettavaksesi siihen. Et sinä sellaista saa, joka kahvitta. Mittömiä retuksia ne ovat sellaiset, jotka siihen peliin — ja kahvin puutteeseen kuolevat, niinkuin tämäkin.

TOPIAS

Vahinkokos siitä tuli?

AMALIA

Ja jos on eukolla rahoja, anna juoda, kun omiaan juo.

TOPIAS

Ka, mitäpä —

AMALIA

Kohtele sinä siivosti ihmisiä.

TOPIAS

Siivosti. En minä hihnaa heilauta, jos en suutu. Enkä suutu, jos ei akka suututa.

Nousee ylös, pyyhkii kättään housuihinsa ja heittää hyvästit.

No, tule pois, Tuomas-poika, niin hierotaan tuttavuutta.

TUOMAS

Hierotaan, sinäpä näytkin olevan oikeita ihmisiä.

JUSSI

Ha-ha-haa —

A M A L I A

Kuule, kas pakanaa, kun ei ole kuulevinaan,
elkää nyt toki ryyppysille ruvetko, voi, voi.

Menee perästä ulos.

J U S S I

He, siinä on poika. Tuomas, viepäs tuo tyhjä
kori kellariin mennessäsi.

T U O M A S

ottaa tyhjän korin tiskin alta ja menee.

Kahdeksas kohta.

E L L I

*tulee kohta hermostuneena, tilaamissaan uusissa
vaatteissa sekä aikoo kääntyä takaisin kun näkee
Jussin.*

J U S S I

Kuinka jaksat nyt?

E L L I

halveksien

Kiitos kysymästä.

J U S S I

Oliko sinulla asiaa?

E L L I

Luulin, ettei täällä ollut ketään.

J U S S I

Tahdotko jotain?

E L L I

Päätäni kivistää.

J U S S I

Ymmärrän. Käsikin Yrjön tulemaan tänne.
Hän antaa sinulle jotakin rauhoittavaa.

Lähestyen.

Elli, rakas Elli —

*Jussi ottaa Elliä kädestä, Elli antaa väsyneenä sen
tapahtua.*

J U S S I

Jos sinä voisit antaa minulle anteeksi?

E L L I

kiihkotonna

Minä en voi. Antaa anteeksi, unohtaa — ei,
se on mahdotonta!

J U S S I

Jos sinä aluksi koettaisit sopia vaan.

E L L I

En tuomitse sinua, eikä se riitä? Ymmärrän, ettet tunteillesi taida mitään. Et siis ole syyllinen. Ja siksi juuri on minun väistyttävä. — Vaan minne, minne minä menen! Kotia ei ole missään. Kaikki on minulta viety, olen kuin kerkijäläinen, joka turhaan etsii paikkaa, mihin päänsä kallistaisi.

J U S S I

Rakas Elli, sano, millä voin sinulle vakuuttaa.

E L L I

Sanoin jo, et millään.

J U S S I

Sana ei auta, teko ei auta?

E L L I

En luota sanaan, en luota tekoon. Teot valehtelevat kuten sanatkin.

J U S S I

tuskissaan

Mutta sinuahan minä rakastan —

ELLI

heikkona

Et, et —

JUSSI

tarttuen häneen melkein raivoisasti

Sinun pitää rakastaa minua vieläkin, Elli,
 sinun pitää rakastaa minua, sinä et saa jättää
 minua, kuuletko. Sinä teet minut hulluksi. Sinun
 hulluutesi tarttuu, kuule, sinä olet minun — minä
 rusennan sinut kuoliaaksi, minä tukahdutan sinut
 — ah — sinä, sinä —

ELLI

joka on taistellut alussa vastaan, antautuu

Jussi, Jussi rakas.

JUSSI

Elli, oma vaimo.

ELLI

Kuinka minä olen kaivannut ja ikävöinyt
 sinua.

JUSSI

Ja minä sinua — enemmän kuin ikinä olisin
 luullut — minä, minä en voi elää sinutta —

E L L I

Enkä minä sinutta —

J U S S I

Että saan sinut vielä.

E L L I

Saat, kun rakastat. Sinun rakkauttasi ei voi vastustaa. Vie minut näin väkivallalla aina. Vie vasten tahtoani. Vakuuta minulle, että rakastat, niin minä uskon — on suloista kun vakuutat, kun näin väkisin viet.

Painuvat toistensa syliin. Äänettömyys.

J U S S I

Ja nyt et jätä minua enää?

E L L I

En koskaan.

J U S S I

Nyt tiedän vasta, mitä on onni, kun sain sinut, rakas, rakas aina — —

E L L I

kiljahtaen eroaa

»Aina» —

J U S S I

kalpeana horjuen

Käsität väärin —

E L L I

jähmettyneenä

Unohdit, kuka oli sylissäsi. Sinähän sotket jo molemmat vaimosi. Minä olen vaan se vanha vaimosi Elli — Ainasi, Ainasi ei ole täällä —

J U S S I

Rakas Elli, usko minua. Minun piti sanoa: Aina, aina olen rakastanut sinua. Pilkku siitä vaan puuttui.

E L L I

Minä asetan siihen sen pilkun. Asetan niin suuren, ettei mitään entisestä elämästämme näy sen takaa. Mene rauhassa sen pilkun taakse rakkauksinesi ja kulje rauhassa Ainasi kanssa —

J U S S I

Voi tätä hulluutta. Eikö tämä koskaan selviä. Jos soittaisin Yrjölle, että hän antaisi sinulle jotakin rauhoittavaa —

E L L I

murhaavasti

Mene, minä rauhoitun, saat nähdä, rauhoitun
itsestänikin —

J U S S I

Sinun hermosi menevät piloille, jos tätä jat-
kuu —

E L L I

väsyneenä

En tarvitse hermoja enää, en mitään —

J U S S I

menee oikealle.

E L L I

*menee nopeasti tiskin taakse, ottaa pienen pullon,
kaataa jotakin myrkkyä siihen ja koettaa piilottaa
sitä, kun*

Y R J Ö

tulee ulkoa.

Yhdeksäs kohtaus.

Y R J Ö

Elli, mitä sinä —

E L L I

En mitään.

Y R J Ö

Anna se tänne.

E L L I

En anna.

Y R J Ö

Sinä annat.

Ottaa pullon pois väkisin.

E L L I

hermostuneesti

No, olkoon, saanhan toiste joskus.

Y R J Ö

Et saa. Minä lähetän sinut hullujenhuoneeseen vartioitavaksi.

E L L I

Lähetä, jos tahdot. Pyysin sinua eilen, että ottaisit minut luoksesi. Sinä et tahtonut. Vastaa

nyt seurauksista. Minä en jaksa olla täällä. Minä en vastaa enää teoistani. Minä tulen hulluksi. Jussi rakastaa häntä. — Heidän täytyy saada toisensa. Ja minä, minä lupaan rakastaa sinua, oppia sinua rakastamaan. Sinun täytyy ottaa, ottaa minut luoksesi.

Y R J Ö

Oletko hullu! Miten minä voisin ottaa sinut luokseni. Eihän siinä ole mitään järkeä.

E L L I

Ihmisten tähdenkö sinä et voi?

Y R J Ö

En ihmisten, en sinun, en itseni, enkä Jussin. Sinähän olet hullu, ihan lapsellinen päähänpistoinesi.

E L L I

Kaikkien erojen, kaikkien onnettomuuksien syynä ei ole kummempia päähänpistoja.

Y R J Ö

Mutta tämäpä lääkitään ajoissa.

E L L I

Kuka lääkitsee?

Y R J Ö

Jussi.

E L L I

Ei ikinä. Uskotko nyt, kun minä sanon, että ei ikinä. Ei millään tule elämä enää entiselleen. Yrjö, sinun täytyy auttaa minua, ottaa minut luoksesi. Minä lupaan olla sinulle hyvä. Sinä kaipaavat vaimoa, sinä olisit ottanut minut ennen, ja sinä sanoit minua eilen vahingossa rakkaaksi. Sinä pidät minusta, elä tingi. Minä olenkin oikeastaan hyvä. Minä en ole vaan päässyt kehittymään vierasten käsissä — näethän, kuinka minä olen avuton, kuinka minä tarvitsen sinua, minä tarjoudun sinulle, sinulla ei ole sydäntä työntää minua luotasi.

Painautuu Yrjön syliin, joka vastustaa ensin, vaan ei voi sitten Ellille enää mitään.

E L L I

Yrjö, sinä olet ainoa turvani. Näin, Yrjö, näin on niin hyvä olla. Jos sinä minut jätät, surmaan itseni. Vaan ethän jätä, et koskaan minua jätä?

Kymmenes kohtaus.

J U S S I

tulee

Mitä sinä teet, Yrjö?

Y R J Ö

Kysy vaimoltasi, mitä hän tekee.

E L L I

En ole Jussin vaimo, olen sinun.

Y R J Ö

No, eikö sinulla ole mitään siihen sanottavaa?

J U S S I

*raivoissaan*On, että sinä olet konna — ja — ja saat mennä
täältä!

E I, L I

Minä menen silloin hänen kanssansa.

J U S S I

Yrjölle

Viettelijä!

Y R J Ö

Hänhän tuo viettelee minua. Mitäs hylkäsit hänet.

J U S S I

Minä — hänet?

E L L I

Sinä — minut. Ja nyt minä sinut. Taikka tunnustan sinulle nyt sen, jota jo kauan olen sinulta salannut, sen, että rakastan Yrjöä, olen pettänyt sinua jo kauan, anna minulle anteeksi.

J U S S I

Anteeksi? En, en koskaan! Minä luulin sinun puhtaaksi — ah — sinä olet valehdellut — ah.

Y R J Ö

No, veli, näethän nyt —

J U S S I

En, en näe mitään. Menkää, menkää!

E L L I

Yrjölle

Tule.

Vetää Yrjöä, joka estelee. Menevät.

J U S S I

*vaipuu epätoivoissaan istualleen, hänen raivonsa
lauhtuu, supisten*

Menivät, rakastavat toisiansa, voi, voi minua
onnetonta.

Yhdestoista kohta.

A I N A

tulee

Mikäs taloa on kohdannut?

J U S S I

Ei mikään.

A I N A

rallattelee.

J U S S I

Mitä te rallattelette?

A I N A

Olen iloinen.

Rallattaa.

J U S S I

Ah, vaietkaa!

A I N A

Mutta —

J U S S I

Vaietkaa.

A I N A

Sain kirjeen, ettepä arvaa, hyvä apteekkari?

J U S S I

Jättäkää tuo koketeeraaminen. Mikä hyvä minä olen. Te puhutte sanoja, joita ette ajattele. Te ette tiedä elämän vakavuudesta, te ajattelette omaa miellyttäväisyyttänne vaan. Te olette oikea nainen, te turmelette ympäristönne!

A I N A

arasti

En ymmärrä.

J U S S I

kavahtaen

Tarkoitukseni ei ollut teitä loukata, Aina. Ymmärtäkää, minulle on sattunut suuri onnettomuus. Minun vaimoni — kuinka sanoisin — ei, eihän siitä voi puhua.

A I N A

Elkää puhuko. Ymmärrän. On tapahtunut väärinkäsitystä. Sattuuhan sellaista aina. Ei se ole niin vaarallista kuin näyttää.

J U S S I

reipastuen

Jospa se ei olisikaan niin vaarallista, jospa se vielä selviäisi.

A I N A

Selviää varmaan.

J U S S I

Jospa selviäisi, vaan ei —

A I N A

Uskokaa vaan.

J U S S I

Kuinka te olette kuitenkin ymmärtäväinen ja hyvä — ja niin nuori —

E L L I

tulee samassa, kuulee Jussin sanat ja kääntyy loukkaantuneena pois. Samassa tulee myös hieroja

T I I N A

apteekkiin. Hänellä on huivi päään ympärillä, päällyshame nostettu ylös, saappaat jalassa ja piippu suussa.

J U S S I

poistuu.

Kahdestoista kohtaus.

T I I N A

Päivää.

A I N A

Päivää. Milläs matkoilla se Tiina?

T I I N A

Milläs, virkamatkoillapa se Tiina. Sanoi tuo Miina: »Kuules, Tiina, tules hieromaan noita kävelyvehkeitä, ei niissä enää veren virekään käy.» »Tullaan», sanoin minä . . . »Vieläkö sinulla on jaloissasi se sama veri, joka viime kerralla sinne jäi.» »Sama on», sanoi Miina. »Kupataan pois», sanoin, »eivät ne vanhan jalat verta enää siedä.» »Vanhan», kivahti Miina, »kun morsiankin olen»; sitten se kertoi tämän rengin kihloissa olevansa. »No annas», sanoin minä, »minäpä sinut nuorennan, kupataan sydäimestä kaikki veri pois,

vetäistään sarvi sydämen kohdalle ja pari keuhkoihin, niin kevenet ja liika ikä häviää veren mukana.» »Vetäistään», sanoi Miina. »Ja hae sinä linjamenttiä, niin hierotaan niitä tunnepaikkoja, kovin tämä elämän humu väsyttää», sanoi Miina.

Ainalle

No, paneppas tuohon linjamenttiä vaikka suutarinmarkalla, ropsauta runsaasti, ei tämä attekari itse ole tarkka, annettiin minulle kahvit, kun viime täällä kävin, ei ne tässä talossa tarkkoja. No, pane, pane vielä.

A I N A

Ei sitä liikaa saa tahtoa.

T I I N A

Saituruus on synti, ja se asuu mahassa, maha se on niitä synninpesäpaikkoja täynnä. No, näytäpä, paljonko panit, no, pane nyt paperiin, kun paperin ilmaiseksi saa, — niin, kahvit viime kerralla annettiin.

A I N A

Ei ole rouva nyt kotona.

T I I N A

Vai ei, pistäynpä sitten toisen kerran. Ei ole perillistä?

A I N A

Ei ole.

T I I N A

Synnin huitaleesta se ihminen maailmaan tulee.
Synnistä, synnistä vaan. Ilmankos on sellainen —
saita —

kääntyy ovelta

— niin kun oli tuo kyökin ovi säpissä, sille
Amalialle olisi vielä ollut asiata — mitenkä tuota
tapaisi — pitäisi tuota tavata.

A I N A

harmissaan

No, minä käsken tänne.

T I I N A

Käske.

Lisää tupakkaa piippuunsa.

A I N A

*poistuu.***Kolmastoista kohtaus.**

A M A L I A

tullen

Päivää.

TIINA

Päivää. Kun kuului veljesi eukko kuolleen.

AMALIA

Kuolluthan tuo oli. Hyvähän tuo oli, että tuo ajoissa —

TIINA

Jos vaimoista ihmistä siihen tahtoo, niin tässä on, jotta sanopas sille —

AMALIA

Vaan eihän Tiinasta —

TIINA

Mikäs minulla on vikana?

AMALIA

Niin morsiameksiko se Tiina?

TIINA

Vaikkapa morsiameksi. Omilla jaloilla minä vielä kirkkoon kuljen.

AMALIA

Elkää höpsikö —

T I I N A

No, jos ei eukoksi, niin loiseksi. Onhan siinä lehmä, totta se vaimon tahtoo. Jotta ottakoon loiseksi, niin näkeepähän sitten.

A M A L I A

Se on toista, sanotaan. Tarpeenhan siihen ihminen on. Vaan toinen vaimohan siihen on tuotava.

T I I N A

Tottapahan toinen. Ja onpahan niitä, jotka sen viran täyttävät. Ja markan jos antaa, niin minä hankin siihen eukon —

A M A L I A

Mitäpä tuohon vieraat sormiaan pistelemään, kahden kauppa, sattuu vielä onnettomuus.

T I I N A

Höpsis, sitä sitä kuulee, kun vanhaksi elää — vai onnettomuus muka — mitäs se semmoinen?

A M A L I A

Se on sitä rakkautta. Näet, kun loppuu tunteet väliltä — ja tulee tunteettomuus.

TIINA

He-hee — jopa —

AMALIA

sopottaa Tiinalle

Sitä se on koko onnettomuus, ja se voipi talot nurin kääntää. Jos ei herra rakastakaan rouvaa —

TIINA

Rakasta, mitä, mitähän se nyt höpsii — onpas sillä nyt sanat, leikkisät, eihän niitä tämä talonpoikaiskansa tajua — kovin, kovin herrasmuotiloita — ei rakasta, no, mitäs siinä on?

AMALIA

Tunteettomuutta, niin että rouva eroaa ja muuttaa pois.

TIINA

Elä höpsi.

AMALIA

Muuttaa — monet nykyään. Ja kuuluvat toisten luokse menevän.

TIINA

Eikö se entinen anna eukolleen ruokaa?

A M A L I A

Voi toki, vaikka viisi mahaa olisi.

T I I N A

Mitäs se sitten. Eikös kahvia?

A M A L I A

Vaikka ei muuta kuin yötä päivää joisi —

T I I N A

Mitä ne sitten etsivät, kun on vapaaruuat ja kahvit ja muut, tuskinpa lyöneekään. Mitä ne sitten tahtovat.

A M A L I A

Rakkautta.

T I I N A

Hah-hah — suakkunoita, vieköön, nyt juttelet, jos herrat ovatkin höpsyjä, ei nuo ihan rutihulluja liene —

A M A L I A

Ne on niin hellätunteisia, kun loppuu rakkaus — käypi se luonnolle.

TIINA

suuttuu

Elä narraa vanhaa. En minä niin typerä ole kuin näytän —

AMALIA

kieloitellen

No elkööhän, elkööhän. Tiina ei ymmärrä, vaan minä ymmärrän. Sitä ymmärtää tällaista vaan se, joka on itse rakastunut ja niin edespäin ja kihloissa ja niin poispäin, niinkuin minä.

TIINA

Jottako kihloissa -- sinä, ja oikein jo toisen miehen kanssa?

AMALIA

En suinkaan naisen kanssa.

TIINA

Voi sun sokroin —

AMALIA

Tämän herra Lukassonin kanssa.

T I I N A

No, kaksi vaimoako se tämä Tuomas ottaa, sepä turkkilainen, pakana. Se tämä Miinahan se jutteli sen Tuomaan saavansa.

A M A L I A

Valehdellut, on harakka. Menköön ensi sunnuntaina kirkkoon, niin kuulee.

Neljästoista kohtaus.

M I I N A

tulee ulkoa

No, tännekö sinä jäitkin, Tiina?

T I I N A

Kuuntelenpa tässä suakkunoita — kuuluvat sulhastasi ensi sunnuntaina kuuluuttavan.

Viidestoista kohtaus.

M I I N A

Ei ole otta. Minun sulhastani ei koskaan kuuluuteta. Se on valhe.

A M A L I A

On valhe, jos ei ole tosi. Vai sulhastasi.

M I I N A

Tuomas puhui minulle eilen —

A M A I, I A

Ja puhui minulle tänään —

T I I N A

Oh-hoh — voi, voipa sun sokrotin.

A M A L I A

huutaa ikkunasta

Lukasson, Lukasson, tulkaahan tänne, Tuomas kulta —

kuuntelee

Ei täällä vaaraa, pistäytykää vaan —

toisille

Nyt sen kuulette ja kun olet, Miina, kuullut, kirjoita muistiisi, mitä kuultit.

Kuudestaista kohtaus.

T U O M A S

tulee ja aikoo peräytyä, vaan Amalia syöksyy hänen kimppuunsa ja raahaa portaita ylös. Miina tarttuu myös Tuomaaseen.

A M A L I A

hengästyneenä

Tahdotko ottaa minut vai Miinan?

T U O M A S

Tahdonhan minä, tahdon, tahdon.

M I I N A

Elä jätä minua, Tuomas.

T U O M A S

Enhän minä jätä.

A M A L I A

Rakastathan sinä minua.

T U O M A S

Rakastan, rakastan.

M I I N A

Ja rakastathan minua.

T U O M A S

Rakastan, rakastan.

A M A L I A

Etkö ole kihloissa minun kanssani?

Ravistelee Tuomasta.

T U O M A S

Olenhan minä kihloissa.

M I I N A

Ja minun kanssani.

T U O M A S

Ja sinun kanssasi.

A M A L I A

Vaan seisotkos puheesi panttina?

T U O M A S

Puheeni panttinahan minä tässä seison.

M I I N A

itkien

Ja kun tätikin kuoli ja talo on isäntää vailla,
mitä minä nyt teen?

T U O M A S

neuvotonna

Ota, ota sinä siihen mies.

M I I N A

Voi, ei kukaan huoli minua, jos sinä jätät.

T U O M A S

Enhän minä.

A M A L I A

Mutta sinä jätät.

T U O M A S

Jätän, jätänhän minä.

M I I N A

Tuomas.

A M A L I A

rytyyttää

Tuomas!

T U O M A S

Ai, ai, elkäähän hyvät, rakkaat vaimot.

A M A L I A

Vai rakkaat. Ei nyt siitä ole kysymys. Nyt vastaa, olenko minä sinun morsiamesi?

T U O M A S

Olet, olet.

M I I N A

Ja minut sinä unohdat —

T U O M A S

En, Miina. Näethän, minun tilani — eihän tällaisessa rakkaudesta puhuta.

A M A L I A

Opetanko, opetanko minä sinua jo, Tuomas?

T U O M A S

Elä opeta, ollaan, ollaan levollisia.

A M A L I A

Ei, ei mitään enää sappeni siedä.

T U O M A S

Ehkä tämä vielä selviää.

A M A L I A

Nyt heti pitää sen selvittää.

T U O M A S

saaden rohkeutensa, sovittelee

Tyst, tyst. Ajatellaan, odotetaan, mitä on tehtävä. Sitäkö varten Luoja olisi maailman luonut

ja valtaistuimeltaan sitä hallitseisi, ettei meitäkin ohjaisi ja pulassa neuvoisi, mitä meidän on tehtävä ja miten meneteltävä. Ajatellaan nyt jokainen lujasti ja kuunnellaan sisäistä ääntä.

MIINA

pyyhkien silmiään

Kuunnellaan.

AMALIA

En minä kuuntele mitään —

TUOMAS

Tyst, tyst.

Vakuuttaen

Meidän ei pidä pyrkiä itsemme tapauksia ohjaamaan. Näkee, ettei sillä mihinkään pääse. Me olemme kuin leikkikaluja kohtalon kädessä, so-luisia ikuisessä elämässä, — tyst — meidän on kuljettava, minne meitä viedään, tyst, Amalia, kuunneltava, mitä meiltä tahdotaan.

Tukkeaa Amalian suuta.

AMALIA

Vaan minä —

TUOMAS

Tyst, Amalia. Eikö kukaan ole kuullut vielä mitään vihjausta ylhäältä, vihjausta siitä, mitä meidän on tehtävä, meidän kolmen, jotka rakastamme toisiamme.

AMALIA

Minä —

TUOMAS

Tyst, Amalia, tyst —

AMALIA

riuhkaisten itsensä irti

Minä olen kuullut, minä tiedän vihjauksen

TUOMAS

Tiedätkö, sinä enkeli.

AMALIA

riemuissaan

Tiedän vihjaukset ja ohjaukset ja kaikki.

MIINA

No?

TUOMAS

No?

A M A L I A

Miinalle toinen mies.

M I I N A

Mistä?

T U O M A S

Mistä?

M I I N A

Ei minua kukaan huoli — ei ainakaan niistä,
joita tunnen.

A M A L I A

Joo, huolii, nyt minulle selvisi kaikki. Ensiksi:
Suutari sen olla pitää, ettäs takaisin sukuusi pää-
set —

syleilee

Miina, Miina, rakas kälyni, etkö jo ymmärrä?

M I I N A

Mitä, mitä, kälysi — miten? Selitä, minun
rintani halkeaa.

T U O M A S

Ja minun mahani.

T I I N A

Amalia, anna olla. Mitäs Kinkkusta kaupittelet, vierasta tavarata.

Miinalle

Eläkä osta sikaa säkissä sinäkään.

Amalialle

Katso, ennenkuin rukkasesi poroon lyöt. Saat siihen eukkoja — vaikka satoja —

A M A L I A

Vaan ei sellaisia, joilla on taloja.

T I I N A

Ei, talon päässä on mieltä.

M I I N A

Vaan ei vanhan ämmän päässä
tarkoitta Tiinaa.

T I I N A

Kuten sinun — eipä näy, kun talollinen suutarille.

T U O M A S

No, sopikaatte. Vanhahan Tiina on siihen leikkiin.

A M A L I A

Mitä riitelette. Olen oikeastaan aina tuntenut, että Miina on sukua.

T I I N A

Niinpä tuntuu riidoistanne.

A M A L I A

Vieraan kanssa ei viitsi riidelläkään. Mitä läheisempi, sitä riitaisempi sille — se on rakkautta.

T U O M A S

Varjele, ai-ai!

T I I N A

Vai se se nyt sitä on. Ähää!

A M A L I A

Sukua se on Miina, muuten ei meitä olisi samanne vetänyt. Veljeni kylkiluusta sinä olet tehty.

M I I N A

epäröiden

Voin olla. Vaan olisi se Tuomaskin —

A M A L I A

Nyt jätä hyvällä Tuomas rauhaan.

T U O M A S

Jätä minut.

T I I N A

Eikö sinun ole parempi katsoa kuin katua, Miina.

A M A L I A

Ja niin kunnan miehen kun saat. Ei ryypi, ei rahoja tielle visko. No, ei siinä ole mitään miettimistäkään enää. En minä miettisi.

M I I N A

No, jos on niin —

A M A L I A

Niin se on. Onnea, onnea vaan.

M I I N A

ilostuen

Kiitos, kiitos, vai on kunnollinen? No, sitä minä, että jonkun kunnollisen miehen kylkiluusta sitä olen, — ja minä annan Tiinalle sovittajaisia

kaivaa kukkaron

Niin ei enää väliin tule.

T I I N A

No — jos niinkuin sovittajaisia -- no, hoidan-
pahan siinä nyt sitä lehmää

ottaen rahan

Kun oikein kaksi vasikannahkaista antoi.

T U O M A S

Nyt on Kinkkunen Miinan, kymmenen mark-
kaa se maksoi — Tiina, Tiina, kun möit hyvän
miehen

rallattaa

T I I N A

pistää voitonvarmana tupakaksi

Saisin joka miehestä saman hinnan, kaikki
maailman miehet möisin.

T U O M A S

He, hee, ilon, autuuden päivä. Rakastan so-
vintoa

*otta Tiinan olkapäälleen, Tiina lyödä napsauttaa
häntä piippunsa varrella*

— ja vaan sopuisaa elämää. Ja nyt kun minulla
oli onni saada sinut, Amalia, ikuiseksi aarteekseni

Miina on marssinut Tuomaan jälessä

Ja onni saada sinut, Miina,
viskaa pois Tiinan, ottaa Miinan käsivarrelleen
omaksi kälykseni.

A M A L I A

Voi, voi, tätä onnen humakkata. Tuntuu pitkin ruumistani kuin oikea hääjuhla olisi tulossa.

M I I N A

Voi sinä Tuomas, että minä sain sinut kälykseni ja saan rakastaa sinua kuitenkin.

T U O M A S

Mutta vaan myötäkäymisessä et vastoinikäymisessä, sitä saa vaan tämä Amalia-kultaseni.

M I I N A

Kunhan myötäkäymisessäkin, kunhan sukulaisenakin, kunhan synnittömälläkin rakkaudella. Minun luontoni se on hellä ja kaipaa saada olla sulana aina.

A M A L I A

No nyt sinä saat olla sulana kuin hyhmä varissa vedessä. Pitikin käydä hyvästi. Ihan tätä onnea kaikille tahtoo.

T I I N A

Mitä, ihanhan tuo syrjäistäkin lämmittää.

T U O M A S

Ja niin vaikea kun meidän oli sitä saavuttaa.
Kaksi niin hyvää ihmistä oli, vaikea oli valita,
kummaistako kuuleminen

laulaa:

»Kukkuipa käkeä kaksi
Kahen puolen korpinotkon,
Satuin noita kuulemahan
Hyv' oli kuulla kummaistakin.

Lauloi kaksi laulajata,
Kahen puolen pöytälaian,
Satuin noita kuulemahan
Hyv' oli kuulla kummaistakin.

Riiteli kälystä kaksi
Kahen puolen kaalimaljan,
Kummaistako kuuleminen?
Lemmon kuultavat molemmat.»

M I I N A

Se kun on leikkisä se Tuomas rakas.

*Tanssivat, vievät Tiinaa väkisin, kertaavat laulun
loppusäkeitä.*

A M A L I A

Tuomas kultani, leiki sinä vielä kun on oma tahto, vaan kohta alkaa uusi ajanjakso ja voipi olla, että muuttuu leikin tahti.

Esirippu.

Kolmas näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Huone sama kuin ensimmäisessä näytöksessä.

LUKASSON

laittelee katajoita uunin ympärille ja laulaa:

Tule tänne kultaseni,
Tule minun luoksen'
Illan suussa iloisesti
Kävelleen tai juosten!

Missä viono viivyttelet
Synkeällä säällä,
Kun jo toivoin, kun jo vuotin
Olevan sun täällä.

Moni tyttö kavalasti
Ystävänsä pettää,
Eihän toki hennonne
Minua sa jättää.

Kun sa vihdoon saavut tänne,
Silloin riemu raikuu,
Tanner tanssii, hiekka helkkää,
Ilma kaikki kaikuu.

A M A L I A

*tulee sisään vaaleanpunaisessa hääpuvussaan, huntu
päässä. Käsivarrellaan on hänellä vanha frakki ja
kädessä silinteri ja harja.*

A M A L I A

No, no kultaseni. Näin se nyt kävi. Niinkuin
Luoja on säätänyt, niin se käypi. Meidän tahto-
amme ei siinä kysytä.

*Harjaa ja kääntelee Tuomasta. Auttaa sitten tuo-
maan päälle frakkia ja panee päähän silinterin.
Tuomas katselee itseänsä peilistä.*

T U O M A S

Niinkuin lumi suvella ja sade elonaikana, niin
ei sovi tyhmälle kunnia.

A M A L I A

Tyhmä on se, joka naipi tyhmän vaimon,
vaan et sinä.

T U O M A S

katsellen itseään yhä

Eikös tämä istu vinosti, Amalia?

A M A L I A

Ei se istu. Jos pidätte vielä itseänne toisinpäin vinossa, on se suorassa kuin seipään päällä, näyttää.

Olkaa noin. Täytyy ne panna päälle, kun apteekkari itse ne omiksenne antoi, ja ollaanhan sitä niinkuin herrassäätyä nyt, pitää ihmisten tavalla toki olla omissa häissään puettu. Odotta-kaapas, Tuomas.

Pujahtaa toiseen huoneeseen, tulee samassa takaisin, märkiä, pitkävartisia lumpeita kädessä, puistelee niitä, taittaa varsia.

Ja tästä rintaan. Se on viattomuuden ja puh-
tauden merkki — niinkuin minulla nämä myrtit ja huntu.

T U O M A S

Leskihän Amalia on.

A M A L I A

Vaan sitä on jo niin monta vuotta yksinänsä kitunut, että on jo entisistään puhdistunut, ai, ai, sitäkin aikaa. Nyt se alkaa taas — ihan se sydän käydä jyskää kuin paras höyrykone — eikö Lu-kasson kuule.

T U O M A S

En kuule.

A M A L I A

No, no, kuuntelee sitten —

T U O M A S

ottaa Amaliaa vyötäisistä.

A M A L I A

Ai, ai, ei Tuomas ole nyt niin kiihkeä, rutistuu harsot vielä. No, kirkosta tultua sitten lemmitään enemmän kun tämä leninki pois pannaan. Alkaa ollakin kiire. Rovasti soitti, että olla varmasti saarnan loputtua sakastissa, niin hän siinä heti vihkii, oi-oij-joi — kun yhtä kaikki peloitaa tämä askel.

T U O M A S

Ja minua, voi, voi, Amalia, voi-voi-voi, tuhannesti voi-voi tämän elämän kulkua —

A M A L I A

Elkää nyt noin.

T U O M A S

Voi-voi ja voi-voi-voi.

A M A L I A

Elkää nyt noin, Tuomas kulta, pelätkö. Enhän minä Tuomasta tapa, enhän omaa kultaani

toki. Ymmärränhän minä, että naitu mieskin on ihminen vielä ja ihmisen luonnolla varustettu, ja annan joskus hengittääkin — kun ei liiaksi —

T U O M A S

puristaa kurkkuaan niinkuin tukehtuisi

Ai, ai, ai —

A M A L I A

Mitä, Tuomas, ahdistaaako Tuomasta?

T U O M A S

Ahdistaa niin himmetisti, ah-ahah —

A M A L I A

Ja ihan se vapisee raukka, pelkääkö Tuomas tosiaankin?

T U O M A S

Enhän minä pel-pel-pelkää — minua niin vi-vilustaa vaan.

A M A L I A

Katsos, katsos — ihanhan sitä puistuttaa.

T U O M A S

Pu-pu-puistattaa.

A M A L I A

Mikäs se puistattaa?

T U O M A S

Vi-vi-vilu ---

A M A L I A

Minua tuo rakkaus kuumalla enemmän säri-
syttää. Se kun surauttelee pitkin selkääni kuin
tulisella ryykkiraudalla. Ai, ai, noinko pahasti
se Tuomasta vilustaa.

T U O M A S

Näin, näin.

Vapisee.

Pi-pi-pitäisi ruveta sä-sänkyyn.

A M A L I A

Ei. Ehdit sinä sängyssä olla, kun on vihit-
tykin.

T U O M A S

Kun, kun jaksaisi tästä sinne kirkolle, vaan ei
tiedä ---

A M A L I A

Minä vaikka kärrillä työnnän. Ja minäpä
annan Tuomaalle vahvistusryypyn,

ottaa kaapista pullon ja kaksi lasia, kaataa.

No, kippis.

T U O M A S

katsellen lasiaan

Elä katsele poika nyt viinaa, ehkä se punoit-
taa ja huokiasti menee alas. Vaan viimeiseltä
puree se niinkuin käärme ja pistää niinkuin kyy-
käärme.

Kaataa ryyppyn, juo.

O, sinä Amalia, koska minun henkeni on ah-
distuksessa, niin sinä tiedät minun käymiseni:
Tiellä, jota minä vaellan, asettavat he paulat
minun eteeni.

Ryyppää.

Voi, voi niitä teitäni, minne vievät ne ihmistä.
Vaan miksi huokaan.

Katselee Amaliaa.

Oletpa sinä kaunis kuin kukkanen kedolla.

A M A L I A

Oma poikani. Katso nyt vaan, ettes juo niin,
ettet omilla jaloillasi kirkkoon pääse. Minä kävin

apteekkarskan luona ja kieloittelin sitä tänne vieraikseni kun apteekkari näin hääjuhlatkin laittoi. Minä koettelin sanat jos toisetkin, sanoin, että apteekkari on ikävästä ihan laihtunutkin kun apteekkarska pois kotoaan läksi ja pyysin itkusilmin, että tulisi nyt vaan uskollisen palvelijansa häihin. Eihän se ilo muuten ilolta tunnukaan. Ja viimein se lupasi. Saisi ne nyt vaan yhteen, niin ehkä siitä selviäisivät vielä. Tyhjää se on, että jättää kunnon miehensä ja on kulkusalla, missä lienee raukka kuleksinut — taas on tullut siihen tohtorilan sivurakennukseen asumaan. Vaan häpeätä tuo on. Ai, katsos, Miinakin sieltä jo tulee.

Toinen kohtaus.

M I I N A

tulee hienoksi laitettuna, jätettyään tavaroita veranalle, astuu sisään syli täynnä kirjavia kukkasia, jotka panee pöydälle. Kättelee.

A M A L I A

Tervetulemaan, rakas käly-kulta.

T U O M A S

Tervetulemaan, rakas kulta käly.

MIINA

Saapihan toivottaa iloista onnea herrasväelle.

Kättelee.

Nyt on se kallis hääpäivä, joita on vaan yksi elämässä oikealla puhtaalla naisella.

AMALIA

Miina, oliko tämä vihjaus, minähän olen leski ja on jo toinen hääpäivä.

MIINA

Neidillä, piti sanomaani, neidillä ei ole kuin yksi hääpäivä. Ei, Amalia, miten minä Amaliaa uskaltaisin loukata. Amalian kädessä on minun elämäni onni.

AMALIA

Noh, noh — onhan se tavallaan. Käsihän se antaa ja käsihän se ottaa. Ja oikea nainen ei ole kättään käyttämättä.

MIINA

kaivaa taskustaan hajuvesipullon, käärii silkkipaperista kirjavan vahakukkavihon ja panee hajuvettä siihen

Ja saanko panna tämän puketin Lukassonin rintaan

lukee värsystä:

Ruusuinen tervehdys armaallein
Omalle kalliille kullallein.

A M A L I A

Mutta rinnassa on morsiamen kukka jo.

T U O M A S

Ikävä, mutta siinä on morsiamen kukka jo.

M I I N A

Mihinkäs minä sen panen?

T U O M A S

Pannaan hattuun. Se on siellä viileämmällä paikalla sopivana vertauskuvana meidän ystävyydestämme.

M I I N A

Pannaan hattuun.

T U O M A S

ottaa kukan, haistaa sitä, aivastelee ja panee sen hattuunsa

Kiitos, kiitos.

MIINA

*panee Amalialle ruusuja rintaan. Amalia aivastaa
myös haisteltuaan niitä*

Amalia on kuin vasta puhjennut ruusu itsekin.

AMALIA

asettaa vaasiin muita Miinan tuomia kukkia.

MIINA

Ja sitten ostin pari pientä häälahjaa.

*Pistäytyy verannalle ja tuo mahdottoman suuren
kahvipannun, antaa Amalialle.*

Tämä on sinulle, tätä et tule toimeen.

AMALIA

Kiitos, kiitos. Onpa se kaikki ajatellut.

MIINA

pistäytyy verannalle ja kantaa kätkyen sisään

Ja tämä on sinulle, Tuomas, tätä et tule toimeen.

TUOMAS

Varjele jumala.

AMALIA

He-hee-he-hee —

M I I N A

Ei se voi varjella. Tilasi sen ajoissa, hee.

A M A L I A

loistaen

Kun nainen on pelkkää sydäntä, on se nerokas. Saapipa, saapipa veli Topias nerokkaan vaimon.

M I I N A

Ei se itse Topias ole vielä tullut?

A M A L I A

Ei. Ei siitä ole muuta kuulunut kuin se, minkä Tiina jo sanoi, että tänä päivänä hän tänne tulee, ja jos on meidän puheissa perää, niissä talopuheissa näet, niin ei hänen puolestaan ole estettä, sanoi, pantakoon paperille vaan.

M I I N A

näyttä kättään

Voi, voi, minä ostin sormuksen ja ostinpa vielä Topiaallekin.

A M A L I A

Se on oikein.

Ajaa kätkeystä pois Tuomaan, joka on siihen istunut, panee kahvipannun kätkeyeen.

Sietää raikota vielä seutuja ja katsastaa kyökin puolella, että kaikki on paikoillaan.

MIINA

Siellä ne lähtöä tekivät jo tohtori ja apteekkarskakin.

AMALIA

Voi, voi, pitää neitiä pyytää laittamaan tuota kahvipöytääkin vielä.

Tuomalle

Pitäkää nyt seuraa Miinalle. Ja Tuomas katsoo nyt sitten vaan, että on läsnä, kun Tuomasta lähden alttarille viemään.

TUOMAS

Katsotaan. Katso Miinakin.

MIINA

Minä katson Tuomasta kuin omaa silmäterääni.

AMALIA

Hyvästi nyt siksi, oma pappa.

TUOMAS

Hyvästi, oma mamma.

Lähetää lentomuiskun.

A M A L I A

mennessään kätkyt kainalossa

Tämä päivä on niin kallis että se pimentää koko elämäni.

Menee.

Kolmas kohtaus.

T U O M A S

kerskuen, kohottaen housujansa

Minkä olen luvannut, sen pidän.

Kaataa pullosta molempiin lasiin.

Voiko kukaan tämän taivaan alla tulla ja sanoa, ettei Tuomas olisi ollut sanansa kokoinen, voiko — voiko sanoa, että sankari enempää jak-saa — mitä — ristelikööt mitkä tunteet tahansa läpi ruumiini ja sieluni, minä seison sanassani, seison paikallani kuin härkä kuin Bileamin aasi — ja uskallan, uskallan — vaikka tähden taivaalta ryöstää —

M I I N A

Se on oikein.

T U O M A S

Se on oikein. Sillä, tässä on se poika, joka ei jaloakaan vaimoa pelkää. Kun siitä ei muuten

pääsee, ottaa sen omakseen ja lepyttelee sitä —
ha-haa.

MIINA

Se on oikein.

TUOMAS

ryyppää

Ja tarpeenhan se on vaimo. Kun rikkoo, on
keneltä anteeksi pyytää. Ja kuka tarpeen tullessa
tukistaisi —

MIINA

Kyllähän Amalia siihen pystyy. Vaan miten
sinä, Tuomas, jaksat, kun olet niin hellä. Ja jos
avioliitto on kovaa sinun hellälle luonnollesi.

TUOMAS

Etkö ole nähnyt, mikä rohkeus minussa asuu.
Söisin ennen tynnörin suoloja, ennnkuin vaimon
naisin, mutta nain kuitenkin ennenkuin suolat
syön. Mitä siihen sanot?

MIINA

Se on tosi miehekkyyttä.

TUOMAS

Jukoliste, Miina.

M I I N A

Ai, Ai, Tuomas. Minä olen suora ihminen, minä sanon suoraan, minä ihan rakastin Tuomasta.

T U O M A S

Niinhän minäkin Miinaa. Vaan ei puhuta siitä. Joka hillitsee mielensä, on parempi kuin se, joka kaupungin voittaa.

M I I N A

Mutta, jos Tuomas joskus katuu.

T U O M A S

Miksi katua? Onhan minulla järki, joka valvoo askeleitani, ja on sydän, joka ymmärryksellä seuraa taivaltamistani näillä elämän kaitaisilla poluilla. Ei. Enkö minä tietäisi niitä. Eiko ole sama, minne me menevät ja mistä ne tulevat, sama mikä sinä olet ja mikä on se, jonka kanssa aikaasi kulutat. Pian on se mennyttä. Puhdista siis sydämesi ilolle ja avaa silmäsi ja katso ja nauti aikanasi. Ja sinä näet ihmeellisen leikin, kirjavan ja viehättävän. Minkä leikin sinä näet, Miina? Elämän leikin sinä näet. Jos katsot ajatuksissasi kauas, kauas taaksepäin, niin näet, kuinka vuoret perustettiin ja syvyydet mitattiin, kuinka meren ääret määrättiin ja tähdet taivaalle

siroiteltiin ja maan perustukset laskettiin ja kaikkinaiset siitä kasvatettiin. Ja katso, silloin minä jo maan mullassa olin ja elin ja vaikutin ja iloitsin joka päivä ja odotin, milloin leikkini aloitaisin. Ja kun aloitin, niin niinkuin vasikka niityllä minä juoksin ja kirmasin ja unohdin kuka ja mistä olin ja minne minun matkani kävi. Niin minä leikitsin ja iloitsin ihmisten lasten kanssa, joita minua sydämeni rakasti, kaikkia, eroituksetta, koska kaikki saman Luojan luomia olivat.

Nostaa lasiaan.

MIINA

Kaikkia Tuomas rakasti. Ei sehän menee päähän.

TUOMAS

Jalkoihin minun menee, katso kun astun, heijadi, heijadi —

MIINA

Minun painuu suru jalkoihin, vaan ilo kohoaa yläruumiiseen niin, että se tahtoo ihan lentää ja huijuttaa, huijuttaa. Jätetään jo, Tuomas, tässä hän ihan sortuu.

TUOMAS

Sortuvat miehetkin, miksi et sinä sortuisi.

MIINA

Miksi en minä sortuisi. Mutta ei, en saa sortua, minulla on Topias.

TUOMAS

panee kätensä Miinan kaulaan

Katso tätä ihmistä, Miina.

MIINA

Oma enkelini, Lukasson —

TUOMAS

Heleijaa, iloitaan, kerta sitä vaan ihmistä vihitään.

MIINA

Minä muistelen Tuomasta aina.

TUOMAS

Muistelen minäkin sinua, mutta en saa enää rakastaa. Kaikella on aikansa ja kaikella mää-
rätyt rajansa, aika syntyä ja aika kuolla, aika istuttaa, aika repiä istutettua alas.

MIINA

Niin, on. Pois on mennyt meistä toinen.

TUOMAS

laulaa:

»Kaks oli meitä kaunokaista
Täällä saarella kanoa
Yhen muotoiset molemmat.

Käsikkähä me kävimmä,
Sormikkaha me sovinma.
Rinnan rihihuonehesen.

Kaks oli meitä kaunokaista,
Oli kuin kananpojaista,
Pois on mennyt meistä toinen,
Toinen suuresti surevi,
Itkevi ikänsä kaiken,
Aian kaiken kaihoavi.»

MIINA

Elä, elä ole surullinen, onha nyt ilon hetki.

Neljäs kohtaous.

AINA

tulee

Täälläkös iloitaan.

TUOMAS

Tässä hyvästejä heitettiin.

A I N A

Amalia siellä kyökkipuolella puuhailee.

M I I N A

Lähdetään mekin sinne.

A I N A

koristelee tuomillaan lehdillä kahvipöytää.

T U O M A S

Lähdetään. Ikävä minulle ja tulikin häntä.

Vildes kohtaus.*Menevät.*

T O P I A S K I N K K U N E N

tulee samassa ulkoa. Tarkastaa Ainaa ja tulee ja tökkäsee kättä.

T O P I A S

Päivää.

A I N A

Päivää.

T O P I A S

Ja terveeksiä.

A I N A

Kiitoksia.

T O P I A S

Eikös se ole nyt se neiti?

A I N A

On —

T O P I A S

Sitähän minä, jotta neiti se tämä on eikä — akka vielä. No — yhyy.

Rykii.

Yh-yh — tuota, juu.

A I N A

No, istukaa.

T O P I A S

Jaksaa tuota seistakin.

Pyörittelee hattuaan ja seisoo hetken, sitten istuutuu.

Niin, tuota, se Amalia höpsykkä kun se, tuota, höpsytteli, jotta sitä neiti niinkuin sitä tuttavuutta haluaisi. No, jospa häntä teen sitten jonkun kysymyksen, alkajaisiksi ikäänkuin, jotta onkos sitä kangasta kudottu?

A I N A

On.

T O P I A S

Sitä kun on siinä vielä se kangas, niin tulisitteko tuota kutomaan sen?

A I N A

Mitä?

T O P I A S

huutaa kovemmin kun luulee kuuroksi

Sitä kangasta. Ja onkos sulla se talo?

A I N A

Mitä?

T O P I A S

huutaa

Talo onko?

A I N A

Ei.

T O P I A S

No, perhana. Mitäs se eukko. Onkos niitä sulla rahojakaan?

A I N A

Mitä rahoja?

T O P I A S

huutaa

Perintö, perintö ja säästörahoja, en suinkaan minä sinusta muuten, noin laihakin kun olet, ettei kun luu ja nahka, lienet kivulloinen. Vaan jos oikea ihminen lienet, annan aluksi ruokaa ja särvintä, jotta tuosta kuontumaan kykenet, jos näet niissä rahajutuissa perää oli — noin, tuota, oliko tuota mitä rikettä papinkirjassasi, oletko, tuota, onko jo perillistä?

A I N A

Hui —

T O P I A S

No, jos ei, niin ei. Sama minusta. Olisi tuo hoidettu, ka. Kun arvelin, jotta mitenkäs se varakas muuten varattomalle pyrkii, kun höpsivät ne Tiina ja Amalia niitä varoja olevan ja talonkin valehtelivat, pakanat. Liekö totta ne rahatkaan. Paljonkos niitä oli sinulla.

A I N A

Viisi markkaa.

T O P I A S

Kats' pakanat. No, tuota, ei sitten kaupoista taida tulla mitään. Jouti tulla siihen sen Kellin lesken sitten. Ei, ei tämä kävele. Jo minä sanoin, että kun on akka puhemiesnä, niin on piru konttimiesnä.

Kuudes kohta.

A M A L I A

tulee

Ka, täälläkö se Topias jo oleilee.

Kättelevät.

T O P I A S

Ei tästä tytöstä ole, paljas tää on kovin ja vähällä ujutettu, mitäpä hänestä tyhjiä tyrkytelit.

A M A L I A

Herra-jestas, kosiko se neitiä, ha-ha-haa.

A I N A

Ha-ha-haa.

T O P I A S

Kylläpä se eukkoja kikatuttaa.

A M A L I A

Eihän tämä ole se.

T O P I A S

Ei minun silmäni täällä muitakaan keksi. Ai-noaksi vieraaksi sinä sanoit, jotta se tulee.

A M A L I A

Köntsykkä — talon väkeähän tämä on. Miinahan se on morsian.

T O P I A S

No, mistä minä tiesin.

A M A L I A

Ha-ha-haa.

T O P I A S

Vahinkokos tuosta, kun tästä ei kuitenkaan olisi siihen tarpeesen ollut.

A I N A

Ei vahinkoa mitään.

Menee.

A M A L I A

Odota nyt, niin näet omasi.

*Menee.***Seitsemäs kohta.***Kohta tulee Miina kainona.*

T O P I A S

No?

M I I N A

No?

TOPIAS

Päivää sitten.

Nousee, kättelee, istunut takaisin.

MIINA

Päivää.

TOPIAS

Onkos se tämä nyt — se oikea, se neiti?

MIINA

Neitihän minä vielä.

TOPIAS

Ka, tuttu ihminen, tunnenhan minä tämän, tämän tohtorilan piian.

MIINA

Tunnenhan minäkin Topiaksen.

TOPIAS

Ähää, vai niin, vai tämä se nyt on, ähää.

MIINA

Minähän sitä.

TOPIAS

Niinpä, niinpä näkyy — sen ymmärtää, jotta sitä niinkuin sen miehen puutteessa olet.

MIINA

Noo —

TOPIAS

Noo, noo, joo, ähää — Mitäpä tuosta sitten—

MIINA

Ettäkö ei mitään?

TOPIAS

Mitä, mitäpä tekisi, arvelen. Onkos se talo?

MIINA

On, onhan se talo toki. Mitenkäs muuten.

TOPIAS

Puhui se Amalia —

MIINA

Niin, Amaliahan se puhui minullekin.

TOPIAS

Se, sehän se sitä höpötti, jotta ota siitä akka, jotta kun sillä on talo.

MIINA

On, on talot.

TOPIAS

Ja paljonkos oli niitä rahoja?

MIINA

Oli liki toista tuhatta rahoja toki, eihän sitä ilman.

TOPIAS

Sehän kuulostaa, joo, sehän tuo jo joltakin kuulostaakin. Ja sitä olet sinä niiden rahojen oikia omistaja?

MIINA

Jaa-a.

TOPIAS

Ja olet nyt miehen tarpeessa?

MIINA

No —

TOPIAS

Ja mikäpä tuossa. Akan tarpeessahan sitä minäkin. Olikos niitä perillisiä, niitä lapsia sinulla?

MIINA

Mitäs se mestari —

TOPIAS

Kysyn, jotta tiedän. Vai ei, noo, eikä muuta rikettä papinkirjassa?

MIINA

Eihän mestari, ei toki. Ja vaatetta on.

TOPIAS

Mikäs siinä sitten.

MIINA

Ja sormukset on.

TOPIAS

Mikä siinä sitten.

MIINA

Minä olen suora ihminen —

TOPIAS

Ethän tuota pahasti kumarakaan näy olevan.

MIINA

Minä puhun näet suoraan: En huonoa tavaraa nyt mestarille kauppittele, kun itseäni kaupittelen. Ihmiseksi minut on tunnettu, ja minulla on hellä sydän.

TOPIAS

Vai on hellä. No, kuppuuta sitä. Näet, minulla kanssa tuo selkä pyrkii jo helläksi, sitä on sitä vikaa itse kussakin, kun on ikää. Vaan jos ima-seisi siihen parikymmentä sarvea, niin ehkä se vielä selkänä menisi.

MIINA

Menee se.

TOPIAS

No, jos siihen saapi nyt sen eukon, sen oimuisen käskyläisen, niin vetäköön sarvet. Näet, sitä kun minäkin sanon suoraan, niin onhan se saatava se akka, kun on se lehmä.

MIINA

Sitä kaikkea puuttuu, jos vaimoa puuttuu.

TOPIAS

Joo — ähää —

Kahdeksas kohta.

A M A L I A

tulee

No, jokos täällä on puheltu asiat suoriksi.

M I I N A

Jo on puhuttu.

A M A L I A

Mitäs sanot, Topias?

T O P I A S

On, onhan se sievonen ihminen tämä eläjä, mikäpä siinä.

A M A L I A

On. Piti sen kelvata. Hullu se, joka ei tätä ihmistä nai. Nainen ei tule paremmaksi, etsi vaikka maailman ääret.

T O P I A S

Vai ei tule, noo, mikäpä tuossa.

M I I N A

pistää kätensä Topiaksen käsikoukkuun

Noo, Topias.

T O P I A S

Joo —

A M A L I A

Minnehän karkasi se Lukasson, on jo kiire kirkkoon, voi, voi, kun sen jätin silmieni alta.

M I I N A

Ja jos saan esittää itseäni lähempään tuttavuuteen, minä olen Miina —

T O P I A S

Ka, tottahan, kukas muu.

M I I N A

Ja sinä Topias.

T O P I A S

Mitenkäs, tottahan sitä Topias Topiaksen pökyissä, en minä eukoksi tule, vaikka sanan mukaan pitäisi tulla vaimon kanssa yhdeksi lihaksi. Vaan ei, ei se kävele.

A M A L I A

Voi, voi, tulkaa kyökkiin ryyppäämään kahvit, niin ei pöytää tohrita vielä, niin minä katselen sitä sulhasta. Jokohan, jokohan se minne karkasi.

Menevät.

Yhdeksäs kohta.

TOHTORI ja APTEEKKARSKA

tulevat kohta verannalta.

ELLI

Kuinka täällä on hauskaa, niin toisenlaista kuin kolme viikkoa sitten ja kuitenkin samanlaista.

YRJÖ

Ihan samanlaista.

ELLI

Tuntuu kuitenkin vieraan käden jäljet. Ihan tekee kipeätä. Miksi sinä vaadit minua tulemaan tänne?

YRJÖ

Amaliallehan sinä lupasit. Ja täytyyhän sinun liikkua jo ihmistenkin tähden. Mitä se merkitsee se huoneessa istuminenkaan. Sairaaksihan sinä siitä tulet. Asia täytyy jo ottaa kylmemmin, jos sinä vielä hullussa ajatuksessasi kiinni pysyt. Kun Jussikin kävi jo minun luonani, on sinunkin jo hillittävä itseäsi.

ELLI

Hillitsenhän minä.

Y R J Ö

Arkahan tuota olet. Ja yhä sinä kuitenkin uhkaat jäädä sinne, ja muuttaa minun huoneisiini muka. Sanon sinulle, oletpa sinä yksinkertainen, Elli.

E L L I

suuttuen

Sano mitä sanot, minä jään kuitenkin. Kun ero on selvä, vihitään meidät.

Y R J Ö

hiukan hyvillään

Vihitään noin vaan? Minulta kysymättä? Kaunistapa se olisi.

E L L I

Vihitään.

Y R J Ö

pehmeästi

Mutta jos minä sanon, että ei vihitä.

E L L I

Vihitään sittenkin. Nyt olen ollut siellä. Nyt kaikki tietävät sen. Nyt kaikki pitävät minua sinun vaimonasi. Hyvä. Minä kärsin kaiken.

Minä olen kaikkien ennakkoluulojen yläpuolella, siksi kunnes saan korvauksen. Ja, Yrjö, sinä et peräydy!

Y R J Ö

En ole vielä kertaakaan mitään luvannut.

E L L I

Et, kun olet raukka. Mutta minulla on valtit kädessä. Minä tiedän, että rakastat minua. Olishan minut ennenkin ottanut.

Y R J Ö

hiukan epävarmana

En koskaan. Mistähän sellaisia päähänpistoja lienet saanut.

E L L I

Hulluhan olisit ollut, jos et olisi minua rakastanut. Katsele minua. Sievä? No, ja silloin oli rahojakin — etkö olisi ottanut? Ahaa, katso suoraan silmiin!

Y R J Ö

Elä väitä sitä, mikä ei ole totta.

E L L I

Se on totta. Luuletko, ettei minulla ole hermoja, etten tuntisi, mitä ympärilläni ajatellaan. Katsos, Jussin ja Ainan jutussakin miten oikeaan

osuin. Tunsin hermoillani, ettei Jussi minusta enää pitänyt ja että oli uskon.

Y R J Ö

Aina sinä tuota samaa. Säästä minua jo!

E L L I

Olkoon, en siitä enää puhu. Vaan ymmärrät-hän, että minulla täytyy olla joku paikka, johon pääni kallistaa.

Y R J Ö

Ja armollisesti olet sinä nyt keksinyt minun sylini.

E L L I

Kun ei minulla ole muita.

Y R J Ö

Uhriksi. Hyvä. Minä kiitän kunniasta. Mie-luummin näkisin, että se olisi nytkin Jussi.

E L L I

hermostuneesti

Sinä et puhu totta. Sinä kiusaat minua. Et saa puhua enää niin. Asia on jo päätetty. Yrjö, Yrjö, minulla ei ole ketään muita maailmassa kuin sinä.

Itkee.

Ei, ei ketään — Ja jos sinä minut jätät, niin minä, minä. — Lupaa, rakas Yrjö, ettet jätä minua.

Syleilee väkisin Yrjöä.

Lupaa, lupaathan?

Y R J Ö

Minkä ihmeen minä nyt taidan, minä yksinäinen miespoloinen, joka sinun tiellesi osuin. Hupsuahan tämä on. Voi teitä naisia. Järkeä ei teihin saa luotiakaan.

E L L I

Eihän tarvitse järkeä, nyt enää. Ja onhan sinulla järkeä, mitä minä sillä teen. Olen ilman järkeäkin hyvin, hyvin kiltti. En tee hankalaksi elämäsi. Tännekin tulin sinun tähtesi. Tahdoin näyttää, että tämä koti ei minulle enää mitään merkitse.

Y R J Ö

Tämä koti!

E L L I

Tämä apteekki. Eikä mieheni — Jussi — eikä itse apteekkari Ollenberg. Eikös se ilahduta sinua?

Y R J Ö

Ilahduttaa suuresti.

Kymmenes kohtaus.

A M A L I A

tulee. Hän kättelee ja niaa

Tervetulemaan, tervetulemaan. Apteekkarska oli kovin ystävällinen kun luvalleen tuli. Nythän se ilo ilolta tuntuukin. Ja apteekkari, kylläpä se on nyt iloinen. Täällä onkin kaivattu teitä. Nyt ei enää pois lasketakaan. Vaan minä olen etsinyt sulhasta — ei koko talosta Lukassonina löydy, minnehän se on mennyt — ja nyt olisi jo kiire kirkkoon.

Y R J Ö

Kuinkas sitten?

A M A L I A

Ei hätää, kun sen löydän, vaikka selässäni vihille vien.

Menee vasemmalle.

Y R J Ö

Ha-ha-haa, siinä on mies, joka ei hevillä antaudu.

E L L I

Ja sinä naurat.

Y R J Ö

Toivonpa, ettei häntä löytyisi.

A M A L I A

tulee vasemmalta, vetäen mukanaan Lukassonia.

Siellähän tämä minun sängyssäni jo köllötti.
Ha-ha-haa. No, tervehdipäs nyt herrasväkeä.

Lukasson tervehtii.

No, ja joudupas, lähdetäänpäs nyt papin paki-
noille. Sitä on sitten tehty sekin.

T U O M A S

Jaa, jaa. On tehty sitten se, mitä ei tekemät-
tömäksi koskaan tehdä. — Leikkiin, leikkiin syn-
tyi ihminen.

Y R J Ö

Voi mies parka, enkä minä varoittanut sinua.

T U O M A S

Ehkäpä samassa kadotuksessa ollaan. Luojan-
han ne ovat säättämiä niin ilot kuin kärsimykset-
kin. Kestä pois vaan.

A M A L I A

Jaa-a. Kestettävä on. No, joudupas. Minä
käsken apteekkaria ja toimitan kahvia.

E L L I

Odotetaan hääväkeä kirkosta toki.

Yhdestoista kohtaous.

A M A L I A

kutsuu oikealta ovesta Miinaa ja Topiasta, jotka tulevat.

Y R J Ö

Jahaa, tämäkö se nyt on Miinan sulhanen?

T O P I A S

Jos tohtori ei pahakseen pane, niin minähän sitä virkaa nyt hoitelen. Se kun näet otti ja kuoli se vaimo, niin luonto pyrkii toista tahtomaan.

Y R J Ö

Se on tietty.

T O P I A S

Jotta jos tohtorille sopii tämä naiminen?

M I I N A

Sopii, johon sanoin, kun häätkin tohtori lupasi.

T O P I A S

Vai hää, hee, eikö vähemmällä tarttuakseen-kaan.

Y R J Ö

Hyvän emännän sinä nyt saat.

T O P I A S

Hee, vai hyvän, vai sattui tuo toki hyvä. Jokohan sitten kävi, jotta kaupat paremmin onnistui kuin ensi kerralla.

Y R J Ö

Onnistui ne nyt.

A M A L I A

joka on puhutellut Elliä

Sanoinhan minä, että anna kun minä katsastan.

T U O M A S

Ja kun minäkin olin jo katsastanut.

A M A L I A

ottaa Tuomasta kädestä

Voi, voi, kiire taitaa jo tulla.

E L L I

Joutukaa vaan ja onnea matkalle,

TUOMAS

Onnellisin matkahan se tämä on.

AMALIA

niiaa

Kiitoksia, kiitoksia apteekkarska.

Kahdostoista kohtaous.

Menevät.

YRJÖ

kävelee ja tupakoi.

ELLI

kävelee, joutuu pianon luo koskettelee sen kieliä.

Kauanpa on, kun olen saanut soittaa!

YRJÖ

Soita, mikäs sinua estää.

ELLI

Kuuluu apteekkiin. Jos se häiritsee.

Istuutuu kuitenkin, näppäilee, sitten innostuu laulamaan:

Värjätellen varpapuussa
 pieni lintu vaikertaa,
 kun on kylmä pohjan talvi,
 routaan käy nyt kaikki maa.

Pois on mennyt ystäväinen
 taakse aavain merien,
 pettänyt on kumppaninsa
 viehtyessään vieraasen.

Lohduton on lintu raukan
 vaikerrella yksinään,
 kolkko korpi hyljätyllä
 menehtyä ikävään.

Kolmastoista kohtaus.

J U S S I

*tulee, kuuntelee Ellin soittoa ensin ovella, sitten
 lähestyy arasti Elliä.*

J U S S I

Tervetulemaasi, Elli.

E L L I

Kiitos.

J U S S I

Kuinka voit nyt, Elli?

ELLI

Kiitos, hyvin.

JUSSI

Sepä hauskaa.

ELLI

Kuinkas sinä?

JUSSI

Kiitos, hyvin. Oletko saanut jo hyvin unta?

ELLI

Kiitos, olen. Yrjö on ollut minulle niin hyvä.

JUSSI

Kiitos siitä, Yrjö. Ja vieläkin, suo anteeksi, että silloin kiivastuin.

YRJÖ

Ei mitään.

JUSSI

On niin hauskaa, että olet ollut hyvä vaimolleni —

hätäisesti

Vaimollesi.

ELLI

Miten kauniita keltaisia ruusuja sinulla on tässä.

Painaa päänsä kukkiin.

J U S S I

katselee Elliä arasti ja ihaellen

Niin —

E L L I

Ainanko ne ovat?

J U S S I

Ei. Tilasin ne eilen, kun Amalia kertoi, että sinä olit luvannut tulla tänne hänen häihinsä. Tilasin ne sinua varten. Sinähän pidät keltaisista. — Oliko se pahasti?

E L L I

Ei suinkaan.

J U S S I

Pidätkö niistä?

E L L I

Ihania.

J U S S I

Elli, rohkenenko toivoa — saako tarjota ne sinulle ehkä? Olisin ennenkin lähettänyt sinulle kukkia — en ole uskaltanut.

E L L I

Kiitos.

J U S S I

Kun ne otat, tuotat minulle suuren ilon.

ELLI

pyyhkii salaa kyyneleitä silmistänsä, kun ei voi salata liikutustaan, menee verannalle.

YRJÖ

Hän tahtoo väkisinkin jäädä sinne.

JUSSI

Tietysti.

JUSSI

Etkö sinä todellakaan tiedä mitään keinoa.

JUSSI

En.

YRJÖ

Onpa se kauniisti. Saattaa minut sellaiseen asemaan. No, totta sinä et enää välitä hänestä.

JUSSI

Välitä?!

YRJÖ

Hän väittää, ettet koskaan ole välittänyt-kään. Rahoja nait. Taisihan se niin ollakin. Apteekin tarvitsit — mutta mitä se tähän kuuluu.

J U S S I

En kiellä totuutta. Rahojen tähden nain. Tahi ei. Ne kiinnittivät minun huomiotani ensin häneen. Se avioliitto oli minulle edullinen. Mutta sitten rakastuin häneen toimestani. Oli hänellä rahoja tahi ei, ei se olisi minulle enää mitään merkinnyt. Olin todella rakastunut. Sen Jumala yksin tietää, kuinka silmittömästi olin häneen rakastunut. Hän täytti koko elämäni. Hän oli oikea nainen pikku oikkuinensa. Et aavista, miten hän on joskus tyhmä ja — suloinen. Ja minä hullu, kun laskin hänet käsistäni. Katsos, en itsekään huomannut, miten rakkauteni vähitellen haihtui, tulin välinpitämättömäksi, kun olin varma hänen suhteensa. En ollut enää huomaavainen ja olin valmis katselemaan toisia ja unohdin vaimoni — sinun vaimosi.

Y R J Ö

No, no veli.

J U S S I

Minä hullu, hullu, mitä olen minä tehnyt!

Y R J Ö

Sinä rakastat häntä vielä, vaimoasi?

J U S S I

Rakastan kuin koira ja pelkään, että teen tyhmyyksiä vaimoni, — vaimosi tähden —

Y R J Ö

Tee sinä vaan.

J U S S I

Ooh, Jumala, enhän minä häntä ansainnut —
ja kuitenkin en voi nähdä, että hän, vaimosi,
muuttaa sinun luoksesi, ei, en voi nähdä.

Lyyhistyy epätoivoissaan istualleen.

Y R J Ö

Puhuttele nyt häntä edes. Odota.

Hän hakee sikarilaatikon, menee verannalle polttamaan tupakkaa ja viittaa Ellille, että Elli menisi pitämään seuraa Jussille, Elli tulee arkaillen sisään.

Neljästoista kohtaus.

E L L I

Enhän häiritse?

J U S S I

kavahtaen ylös

Et, et suinkaan.

Ojentaen tuolia.

Etkö tahdo istua?

E L L I

epäröiden

Ehkä häiritsemme sinua.

J U S S I

katsoen kelloaan

Ei, ette, kohtahan tulevat kirkostakin. On oikein hauska, että herrasväet olivat ystävällisiä ja tulivat.

E L L I

istuu väsyneenä

Ooh.

J U S S I

Oletko väsynyt? Jos tahtoisit levähtää, niin sinun kamarisi on entisessä kunnossaan. Olen vienyt sinne kukkia joka päivä.

E L L I

Kiitos. Mutta jos sinua vaivaa, että olemme täällä?

J U S S I

Ei. Olen oikein iloinen, tavallaan.

E L L I

Sehän hauskaa. Missäs Aina on? Apteekissa tietysti.

J U S S I

Apteekissa.

Jussi painuu synkkänä istumaan, unohtuen tuijottamaan yhteen kohti.

E L L I

epäröiden

Jussi, etkö olekaan onnellinen?

J U S S I

Miksi puhut niin sydämettömästi! Eikö riitä jo se, mitä olet tehnyt?

E L L I

Ansaitsemattasi tehnyt?

J U S S I

Olen ansainnut kaikki, tunnustan sen.

E L L I

käy pahoilleen.

J U S S I

En sinua ansainnut. En ymmärtänyt silloin, mikä aarre minulla oli käsissäni.

ELLI

punastuen ilosta

Jussi, sinä puhut vaan.

Käy taas pahoilleen.

Sinä puhut vaan niin, että minulla olisi helpompi erota ja tottua tähän — uuteen asemaan ja uuteen mieheeni. Hän onkin mainio, hän, paremmaksi ei mies voisi tulla.

JUSSI

synkkänä

Onhan Yrjö hyvä. Ethän sinä tapannut.

ELLI

Etkä sinä.

JUSSI

Minä?

ELLI

Kun Ainan valitsit ja minut jätit.

JUSSI

kiivaasti

Elli, elä puhu, et saa.

ELLI

Miksi?

JUSSI

Siksi, että se oli vaan tekosyy, jonka nojalla tahdoit päästä tahtosi perille. Etsit minussa vian, ettei isku niin kovasti sattuisi.

ELLI

Ja sinussa ei ollut syytä?

JUSSI

Oli, tietysti oli.

ELLI

kylmänä

Siinäpä se.

JUSSI

Vaan ei sitä syytä, minkä sinä syyksi väität.

ELLI

ivallisena

Vai ei, uusia, muita syitä siis?

JUSSI

Muita. Se, että vaikka sinua rakastin, huoletonna tosin myöhemmin, en ymmärtänyt siitä

puhua, en jokapäivä sitä vakuuttaa. Niin että itsekin olin sen unohtaa. Vaan en ole koskaan ketään sinuun verrannut, enkä koskaan tule vertaamaan.

ELLI

Et Ainaakaan.

JUSSI

Sanoin, sinä et saa puhua Ainasta enää.

Lujasti.

Minä kiellän sen! Täytyyhän minullakin, syytetyllä, olla oikeus vastaansanoa siinä, missä minulle vääryyttä tehdään.

ELLI

Eihän kukaan tee sinulle väärin.

JUSSI

Sinä, sinä teet, kun sinä puhut aina siitä, missä ei ole perää.

ELLI

hiljaa

Onko se totta?

JUSSI

Vieläkö epäilet?

ELLI

Vielä.

J U S S I

Rakas, rakas Elli. Nyt kun olet erossa ja olet toisen, nyt kun asia ei merkitse sinulle enää mitään, kun se ei enää vaikuta väliimme, niin vakuutan pyhästi, ettei meillä ole Ainan kanssa ollut mitään tekemistä sen enempää kuin jo sainoin — eikä se ole mitään.

E L L I

katsoo kiitollisena Jussiin

Minä uskon nyt.

J U S S I

pyyhkii silmiään

Kiitos. Minä olen iäti kiitollinen sinulle rak-
kaudestasi *korjaa*

— siitä, että minulla oli kerran onni

taistelee itkuaan vastaan

— onni saada kutsua sinua omakseni.

Vildestoista kohtaus.

A I N A

tulee, epäröi, pysähtyy ovella

Pyydän anteeksi. Olisin kysynyt, sopiiko päivällistä siirtää puoli tuntia, vieraani tulee vasta postihevosessa.

ELLI

katsoo alas, istuu kalpeana ja kärsivänä.

JUSSI

Kuinka vaan on parasta, Elli?

ELLI

hermostuneena

Ainahan sen määrää --

JUSSI

Odotamme siis.

AINA

menee.

ELLI

vaitiolon jälkeen

Tulee siis vieraita?

JUSSI

Tulee Ainalle.

ELLI

Ehkä täällä on kihlajaiset siis,

synkkänä

koska tänne jo hänen vieraansa tulevat.

J U S S I

Niin, voi olla. Vaan jos sinä et tahdo, että vieraat tänne tulevat, niin —

E L L I

katkerana

Minä! Enhän minä saa täällä määrätä.

J U S S I

Miksi et. Teen miten sinä vaan tahdot.

E L L I

Ei —

J U S S I

Teen. Jos tahdot, sanon Ainalle, että hänen sulhasensa voi mennä kievariin.

E L L I

kohoten kalpeana

Hänen sulhasensa!

J U S S I

Niin, hänen sulhasensa. Sanoinhan, että heillä voi olla aikomus julaista kihlauksensa —

E L L I

huutaen

Jussi, rakas Jussi!

Paiskautuu Jussin syliin.

Oma, rakas, rakas Jussi.

J U S S I

Elli!

E L L I

Te ette siis —?

J U S S I

Sanoinhan —

E L L I

Ei siis kihloissa sinun — ei minun mieheni
kanssa, tämän oman, tämän rakkaan —

J U S S I

Ei. Mutta sinä ja Yrjö?

E L L I

Ei se ollut mitään, se oli keksittyä, usko, se
ei ollut mitään.

Painautuu lujemmin Jussin rintaa vastaan.

J U S S I

Sinä oma! Ja nyt minun pitäisi kosia sinua uudelleen.

E L L I

Kosi. Tässä olen, enkä koskaan lähde tästä, en koskaan tältä omalta paikaltani — ja ethän, ethän laske minua enää?

J U S S I

puristaen häntä

En, en koskaan omaa, omaa armasta laske.

E L L I

Ja nyt minä pyydän sinulta kaikki anteeksi.

J U S S I

Minä pyydän sinulta.

E L L I

Ja nyt en tätä kotia enää koskaan jätä. Kulkemaan ja kokoilemaan ei minusta ole. Ennen kärsin tässä kotona, jos surua sattuu.

J U S S I

Jos on syytä — ja vaikka ei olisikaan, riitele minulle ajoissa, ettei rike suureksi kasva.

E L L I

Niin, riidellään ennen keskenämme.

J U S S I

Ja sitten sovitaan. Sovitaan myöskin. Elli,
Elli, oma vaimo —

E L L I

Kaipasin sinua siellä yötä päivää.

J U S S I

Ja minä sinua!

E L L I

Niinkö?

J U S S I

leikillään

Niin. Mutta mitähän Yrjö nyt sanoo, kun
vien hänen vaimonsa?

E L L I

Kun viet vaimosi. En ole hänen, elä puhu
siitä enää. Meillä ei ole Yrjön kanssa mitään teke-
mistä keskenämme.

Leikillään.

Hän ei tahtonut minua, ajattele. Vaikka tun-
keilin hänen syliinsä, ei hän huolinut.

J U S S I

Ha-ha-haa.

E L L I

Ha-ha-haa. Niin huono maku. Ja koetin tunkeilla näyttääkseni sinulle, että tulen toimeen sinuttakin, että on niitä miehiä muuallakin. Vielä mitä, ei se ymmärrä hyvää. — Tuolla se nytkin murjottaa — Yrjö — hyi, hän vasta on ikävä, hyi, niin kunnollinen, että suututtaa. Hänen kanssaan sanoisi elävänsä. Ikävään hän vaimonsa tappaisi, mutta sinä — sinä armas, olet niin toista maata. Sinä osaat rakentaa ristiriitoja ja sinä osat juhliakin.

J U S S I

jättäen Ellin

Juhlia, sinäpä sen sanoit, nyt on juhlistava, onhan siellä samppanjaakin vielä.

Ottaa ruusur, antaa sen Ellille. Suutelevat. Jussi poistuu.

E L L I

kävelee riemuissaan, laulaa

Ei huolta ei murhetta rahtuakaan,
kun jällehen saan
sua nähdä mä vaan
ja armaana taas halaella.

Nyt lauluni helky ja raikuen soi
 kun lemmestä, oi,
 mun syömeni voi
 jo riemusta taas vavahdella.

Y R J Ö

tulee verannalta

Siis sovinto vihdoinkin?

E L L I

Sovinto, täydellinen!

Y R J Ö

Sanoinhan minä.

E L L I

nousten ylös

Yrjö, elä ole minulle vihainen. Olen tehnyt
 väärin sinua kohtaan.

Y R J Ö

Vihainen, sitä sinä vielä ansaitseisit.

E L L I

Emme ole ehkä täydellisyyksiä me naiset.

Y R J Ö

Kyllä, kyllä te olette.

E L L I

Meidän sielumme on aivan erilainen.

Y R J Ö

Ihastuttava — niin on.

E L L I

Taidat puhua pilkkaa?

Y R J Ö

Kuinka raskisin.

E L L I

hyppien ilosta, Yrjön luo

Sinä olet niin tarkkanäköinen ja viisas. Minä
ihailen sinua ja rakastan sinua — ai

vetäytyy takaisin, mutta palautuu päättävästi

— Yrjö, saat sinä palkaksesi kerran suudella
minua.

Tarjoaa suutaan.

— Noo —

Y R J Ö

En halua.

E L L I

Hyi sinua. Et halua. Yrjö, sinä et rakasta
minua!

Y R J Ö

En. Enkö ole tuhannesti sitä sanonut.

E L L I

Kun et käsitä minua. Nainen voi olla niin käsittämätön. Mutta sano, olethan minusta vähä edes pitänyt. Olethan oikein pitänyt? Se sinun pitää sanoa, nyt, kun vielä tohdit.

Y R J Ö

Mikäs minua estäisi vaikka milloin sitä sanomasta.

E L L I

Jussi. Kun minä menen nyt Jussin kanssa uudelleen naimisiin, silloin ei sinä saa tulla et likellekään rakkauksistasi puhumaan.

Y R J Ö

Enhän ole tullut ennenkään.

E L L I

Siinä oletkin tehnyt tahdittomasti. Suorastaan. Sillä etpä tiedä, jos — — —

Y R J Ö

Mitä?

E L L I

Enpä sano.

Y R J Ö

Kananpää!

E L L I

Et saa!

Y R J Ö

Yhden seikan olet minulle opettanut. Nyt tiedän, mitä te naiset olette.

E L L I

ihastuen

No?

Y R J Ö

aikoen ensin muuta sanoa, sanookin vaan
Kananpäitä.

E L L I

Ja te miehet, te olette kaikki —

Y R J Ö

Pettureita, uskottomia. No, paitsi Jussi.

E L L I

Elä ole yhtään mustasukkainen Jussille nyt.
Hän ansaitsee minut. Ja sinä saat nyt etsiä jon-

kun toisen — kernaasti minun puolestani, jos rakkaudeltasi voit.

Y R J Ö

Kiitos.

E L L I

Sillä nyt en minä enää koskaan tarjoutu sinulle.

Y R J Ö

Vahinko.

J U S S I ja A I N A

tulevat vasemmalta tuoden sampanjavehkeet pöytään.

E L L I

Ainalle

Anna kun minä autan sinua, Aina.

A I N A

Kiitos. Apteekkari kertoi minulle hauskan ihmeen.

E L L I

Ihmeenkö? Ihmekö se, jos ihminen omansa löytää. Onpa Ainakin omansa löytänyt. Onnea vaan!

A I N A

Kiitos.

E L L I

Ilo loistaa jokaisen kasvoilta.

Y R J Ö

Jos hyvin teet, katsantos on iloinen, sanotaan.

E L L I

Ja sieltähän hääväetkin jo tulevat.

J U S S I

Soita sinä, Elli, häämarssia niille nyt.

Y R J Ö

Kun on kahdet häät näin yhtäikaa vielä.

E L L I

soittaa. Jussi kaataa laseihin. Kirkkoväki saapuu. Ensin tulee Amalia liikutettuna Tuomaan käsikoukussa, sitten Miina Topiaksen ja lopuksi Tiina. Kätellään ja onnitellaan. Aina tarjoaa sampanjaa.

A M A L I A

Ja niin sitä vihittiin, että paukahti. Voi kuitenkin, kun se hyvää teki.

T U O M A S

Oikein se virkisti mieltä näin muutteesta. Nythän se elämä vasta alkaakin kun pääsi uudestasintyneeksi.

Y R J Ö

Kumpaanko sinut nyt vihittiin, Tuomas.

T U O M A S

Vaimooni, morsiameni kälyyn
viittaa ensin Amaliaa, sitten Miinaa.

M I I N A

Topiakselle

Näkeekö Topias, luulin ensin, että tämä Tuomas olisi minua varten luotu, vaan sitten selvisi, ettei se Tuomas olekaan, vaan Topias itsehän se on. Ihmistieto ei aina ole täydellinen.

T O P I A S

Joo, se tieto ihmisessä on, mikä siihen mahtuu. Ja pahanko merkki tuo, jos kunnonkin miehelle olisit kelvannut.

A I N A

muistellen Topiaksen kosimista

Ha-ha-haa.

T I I N A

joka on tarkastellut huonetta, keskeytyy työssään

Hupsukos ei hyvää tuntisi ja talollista naisi.
Saati vielä kun on nuori ja pulski niinkuin tämä
Miina, joka kukkii kuin paras ruusu.

A M A L I A

Sanoinhan minä, selviäähän tässä seikat.

A I N A

Amalialle

Ja apteekkarskakin tulee kotiin.

A M A L I A

ilostuen

Tiesinhän minä sen, että routa porsaan kotiin
ajaa. No nyt ei surra Suomessa.

Menee, kättelee apteekkarskaa, niiiilee.

Tervetulemaan vaan.

J U S S I

kilistäessään Tuomaan kanssa

No, terve, avioon-astuja. Tännepä tulit.

T U O M A S

Ja sinulla olisi vaikka linnun siivet, et varjoasi pakeneisi.

Y R J Ö

Taikka vaikka sinä tyhmän kuhmarossa surrot niinkuin kryynit, ei kuitenkaan hänen hulluutensa hänestä erkane.

T U O M A S

Luojaanipa syytän, jos itseäni syytän ja hänen antiansa väheksyn jos en hänen käsialoitansa ihannettani ja elämäni kruunua löydä.

T O P I A S

joka on seurannut Tuomaksen ajatusta

Mikä ettei, jos nainen ei ole tyhjä terpentikkeli, vaan järki kuje, voihan se mukiinkin mennä.

A M A L I A

Tottahan. Mitenkä muuten valtakunnatkaan pystyssä pysyisivät.

Kääntyen Elliin.

Olen aina sanonut, että kun nainen on nerokas, omansa se ottaa ja omansa pitää ja hallitsee.

T U O M A S

Vaan kukas häntä hallitsee. Muistelepas vihki-
kaavaa, mamma.

A M A L I A

No, sanoi tuo pappi siellä äsken, jotta mies
on vaimon pää, sen kylkiluustakin kun muka on
tehty. Vaan minä sanon: Ei ole ollut näkijää,
paremmin tuo vaimon kylkiluusta lienee koko
mies tehty.

Esirippu.

Iltamien toimeenpanijat

saavat arvokkaita numeroita ohjelmiinsa käyttämällä apunaan seuraavia teoksia:

Suomalainen kisapirtti.

Suomalaisen kansantanssin ystäville toimittanut *Anni Collan*. Kolme viikkoa. Hinta I v. 2: 75, II v. 1: 75, III v. 2: 25.

Suomalaisia kansantansseja. Toimitt. *Asko Pulkkinen*. I, hinta 2: —; II 1: 75

Suomen kansan pukuja.

Toimittanut *Th. Schwindt*. I. Karjala. Tekstissä kuvitus pukujen leikkuuta ja ompelua varten sekä 21 värikuvaa. Hinta 4: 75.

Suomalaisia kansallistansseja.

Neliäänisesti pianolle. Toimittanut *Suomal. Kansantanssin Ystävät*. Hinta 1: 50.

Kansanlauluja Etelä-Pohjanmaalta, sekak. sov. *Heikki Klemetti*. I ja II à 2: 75 sekä III 1: 50.

Suomal. ylioppilaslauluja.

Toim. *Heikki Klemetti*. I 1: 50, II ja III à 2: 75.

Aivan välttämätön

kaikille seuranäytelmien esittäjille on *Kaarle Halmeen*

Seuranäyttämöopas

työväenyhdistyksiä, nuorisoseuroja, raittiusseuroja y. m. iltamain toimeenpanijoita varten. Runsaasti kuvitettu. 1: 75.

Saatavana kaikista kirjakaupoista, maaseutuasiamiehiltä ja suoraan meiltä.

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ KIRJA,
HELSINKI.

Näytelmäkirjasto

sisältää seuraavat tähän asti ilmestyneet numerot:

1. *Ei savua ilman tulta.* 1-n. M. Bayard (3 h.) 75 p.
2. *Pärtytyn yö.* 2-näytöks. laul. ja tanss. sek. näytelmä, Hemmo Kallio (19 h.) 1: 50.
3. *Kohtaus kuntakokouksessa.* 1-n. näyt., Vihtori Lähde (13 h.) 1: —.
4. *Tyhmä Jussi.* 1-näyt. ilveily. Mukaelma ranskankiel. (3 h.) —: 75.
5. *Kuherrusajan kuluttua,* 1 n. huvin. Wolfgang Gyalui (2 h.) 75 p.
6. *Kipinä.* 1-näyt. komedia, Edouard Pailleron (3 h.) 1: —.
7. *Sydämettömät.* 1-näyt. huvinäyt., G. R. Kruse (4 h.) 1: —.
8. *Sähkörakkautta.* 1-näyt. komedia, D. Schütz (2 h.) 75 p.
9. *Neiti leski.* 1-näyt., huvinäyt., Ludvig Fulda (4 h.) 1: —
10. *Kolme sanaa vaan.* 1-näyt. huvin., Leopold Adler (5 h.) 1: —.
11. *Minä ja anoppini.* 1-näyt. huvinäyt., Paul Perron (4 h.) 1: —.
12. *Virkistysmatka.* 3-näyt. pila, N. Vuoritsalo (10 h.) 1: 75.
13. *Perintö.* 1-näyt. pila, N. Vuoritsalo (3 h.) 75 p.
14. *Julian suudelma.* 1-näyt. pila, N. Vuoritsalo (4 h.) 75 p.
15. *Tukkikauppa.* 4-näyt. kuvaus, E. Huhtinen (15 h.) 1: 50.
16. *Suutarin mökillä.* 2-näyt. kansann., Emil Perttilä (8 h.) 75 p.
17. *Seikkailu jalkamatkalla.* 5-näyt. laulunäytelmä, kirj. C. Hostrup—Kaarle Halme. Säv. Otto Kotilainen (11 h.) 1: 50.
18. *Seitsemän veljestä.* 5-kuv. huvinäyt., kirj. Aleksis Kivi—Hemmo Kallio (20 h.) 2: —.
19. *Taistelu ja voitto.* 1-näyt. huvinäyt., Barrière (4 h.) 1: —

20. *Opas seuranäyttelijöille ja seuranäytelmien toimeenpanijoille*, Kaarle Halme. 1: 25.
21. *Pursilammen torppa*. Kansannäytelmä, I. R—nen (18 h.) 75 p.
22. *Protesti*. 1-näyt. ilveily, Emil Perttilä (7 h.) 75 p.
23. *Kankurit*. 5-näyt. näytelmä, kirj. Gerhard Hauptman. Suom. Kaarle Halme (10 h.) 1: 75.
24. *Tunnustukset*. 4-näyt. huvinäyt., Edvard v. Bauernfeld. Suom. R. Kiljander (8 h.) 1: 25.
25. *Irja*. 4-näyt. näytelmä, 5 kuv., Juhani Sjöström (11 h.) 1: 75.
26. *Charleyn tati*. 3-näyt. huvin., Brandon Thomas (11 h.) 1: 75.
27. *Tehtaan tyttö*. 3-näyt. näytelmä, Jalmari Järviö (10 h.) 1: —
28. *Valoon, vapauteen!* 2-kuv. näyt., Eino I. Parmanen (9 h.) 60 p.
29. *Tiede ennen kaikkea*. 1-näyt. ilveily, Emil Perttilä (6 h.) 75 p.
30. *Hiukan sekava juttu*. 2-n. ilveily, N. Vuoritsalo (12 h.) 1: —.
31. *Oivia aseita*. 2-näyt. huvinäyt., Miina Häger (7 h.) 75 p.
32. *Lasi teetä*. 1-näyt. huvinäyt. Ch. Nutterin ja J. Derleyn mukaan sov. (4 h.) 75 p.
33. *Eläviä kuvia*. 3-näyt. ilveily, kirj. O. Blumenthal och G. Kadelburg (10 h.) 1: 75.
34. *Hämäräseura*. 1-näyt. huvinäyt., Otto Roquette (9 h.) 75 p.
35. *Kun pitäjään tuli uusi pappi*. 1-n. pila, Ossi Johansson (8 h.) 75 p.
36. *Savon sydämessä*. 3-näyt. huvin., Martti Wuori (10 h.) 1: 50
37. *Korkea oikeus istuu*. 1-n. ilveily, Martti Wuori (14 h.) 75 p.
38. *Sherlock Holmes*. 4-näytöks. salapoliisikomedia, Ferdinand Bonn (26 h.) 1: 75
39. *Luutnantti täysihoitolaisena*. 1-näyt. huvin., Henrik Hertz (5 h.) 75 p.

40. *Äidin katse*. 1-näyt. ilveily, Otto Bertram (5 h.) 75 p.
41. *Salaisuus*. 1-näyt. ilveily, W. Frerking (5 h.) 75 p.
42. *Sovinto*. 1-näyt. ilveily, W. Frerking (3 h.) 75 p.
43. *Mieluinen yllätys*. 1-näyt. pila, W. Frerking (4 h.) 75 p.
44. *Taudin houreessa*. 3-näyt. ilveily, Emil Perttilä (8 h.)
1: 25.
45. *Kosinta*. 1-näyt. pila, Anton Tshehow (3 h.) 75 p.
46. *Karhu*. 1-näyt. pila, Anton Tshehow (3 h.) 75 p.
47. *Kaksi kirjailijaa*. 1-näyt. huvinäyt., kirj. Arthur Schnitzler.
Suom. Kasimir Leino (3 h.) 75 p.
48. *Viimeiset naamiot*. 1-näyt. näytelmä, kirj. Arthur Schnitz-
ler. Suom. Kasimir Leino (6 h.) 75 p.
49. *Orivarsat*. 1-näyt. ilveily, Santeri Ivalo (5 h.) 1: 25.
50. *Kenraali von Döbeln*. 4-os. kuvaelmasarja Vänrikki
Stoolin tarinain muk. (19 h.) 1: 25.
51. *Pappilan tuvassa*. 1-näyt. huvinäyt., Martti Wuori (6 h.)
75 p.
52. *Lumimyrskyssä*. 1-näyt. näytelmä, Eero Alpi (6 h.) 1: —.
53. *Lukon takana*. 2 kuv., mukaili Kaarlo Haukanpää (11
h.) 1: —.
54. *Eno Vanja*. 4-näyt. kuvaus maalaiselämästä, Anton
Tshehow. (9 h.) 1: 25.
55. *Palmkvistin kylpymatka*. 1-näyt. pila, Yrjö Veijola (8
h.) 1: —.
56. *Kallen kosinta*. 1-näyt. pila, Nuutti Vuoritsalo (3 h.) 1: —.
57. *Ihmeellinen asia*. 1-näyt. näytelmä, Yrjö Veijola (5 h.)
1: —.
58. *Rosvot*. 1-näyt. pila, Nuutti Vuorisalo (2 h.) 75 p.
59. *Talkoopolska*. 1-näyt. laulunsek. kansannäytelmä, Yrjö
Veijola (5 h.) 1: —.
60. *Sulhasen luona*. 1-näyt. laulunsek. huvinäytelmä, R.
Kiljander (7 h.) 1: 25.
61. *Onnen pyörteissä*. 1-näyt. huvinäyt., J. Mannermaa
(9 h.) 1: 25.
62. *Maisterin perikato*. 1-n. pila, Nuutti Vuoritsalo (3 h.) 1: —

63. *Kalevalakuvaelmia ynnä lausuntarunoja.* livo Härkönen, 1: —.
64. *Hyökyaaltoja.* 3-näyt. näytelmä, Alex. Öhqvist (6 h.) 1: 50.
65. *Naimapuuhat.* 2-näyt. huvinäyt., Nikolai Gogol (11 h.) 1: 50.
66. *Naapurit.* 1-näyt. pila, kirj. August Blanche. Suomeksi mukaillut Eero Alpi (2 h.) 60 p.
67. *Miten aviosiippa saadaan.* 1-n. pila, Kaarlo Kytömaa (8 h.) 90 p.
68. *Kirkon vihollinen.* 3-näyt. näytelmä, Eino Leino (5 h.) 1: 50.
69. *Maan parhaat.* 4-näyt. huvin., Eino Leino (16 h.) 1: 50.
70. *Ilotulitus.* 3-näyt. näytelmä, Eino Leino (5 h.) 1: 50.
71. *Väkevämmän tiellä.* 3-näyt. näyt., Eero Alpi (8 h.) 1: 25.
72. *Isäin pahat teot.* 3-näyt. näytelmä, Eero Alpi (6 h.) 1: 25.
73. *Junula ja Tanula.* 3-näyt. laulunäytelmä, kirj. Gustaf af Geijerstam. Muk. suom. Kaarle Halme (8 h.) 1: 50.
74. *Jaakopin uni.* 1-näyt. satiiri, Kaarle Halme (8 h.) 1: —.
75. *Egyptin pimeys.* 3-näyt. maalaisnäytelmä lauluineen, Kaarle Halme (11 h.) 1: 50.
76. *Multa-aateliala.* 3-näyt. huvinäyt., Kaarle Halme (9 h.) 1: 60.
77. *Nuori laulaja y. m. Kalevala-kuvaelmia.* livo Härkönen, 75 p.
78. *Kalevala näyttämöllä,* sov. Eino Leino, I sarja 1: 75.
79. *Kalevala näyttämöllä,* sov. Eino Leino, II sarja 1: 75.
80. *Kalevala näyttämöllä,* sov. Eino Leino, III sarja 1: 75.
81. *Seuranäyttämöopas,* Kaarle Halme 1: 75.
82. *Metsästysretki,* tuokiokuva, Jalmari Hahl, (5 h.) 60 p.
83. *Naisjuoni,* 1-näyt. pila, Helene Lang (5 h.) Sov. O. Arvonaho. 60 p.
84. *Multa-aateliala II: Pöllönkorven naamiaisyö.* 3-n. huvin. Kaarle Halme (8 h.) 1: 60.
85. *Ryöstö.* 5-näyt. näyt., Martti Vuori (16 h.) 1: 75.
86. *Isättömän äiti.* 2-näyt. näyt., Kaarlo Raula (7 h.) —: 75.

87. *Multa-aatelia III: Maisteri Pöllönkorpi.* 3-näyt- vihu. näyt., Kaarle Halme (8 h.) 1: 60.
88. *Rikoksellinen.* 1-näyt. huvinäyt., C. Görlitz. Sov. Onni Arvonaho (6 h.) —: 75.
89. *Suuntalan häät.* 1-näyt. näyt., F. Viitanen (10 h.) 75 p.
90. *Juhannustulilla.* Laulunsek. kans. pila., Larin Kyösti (9 h.) 75 p.
91. *Täti Malviina.* 1:näytöksinen pila, Nuutti Vuoritsalo (4 h.) 75 p.
92. *Viini.* Kuvaus Unkarin kansan elämästä, Gárdonyi Géza. Suom. N. E. W. (19 h.) 1: 50.
93. *Anoppikauhu.* 1-näytöksinen ilveily, Clara Ziegler. Suomeksi mukaili K. Väänänen (4 h.) 75 p.
94. *Kahden kesken.* 1-näytöksinen huvinäytelmä, Ludvig Fulda. Suomeksi sovitti Eino Mela (5 h.) 75 p.
95. *Muistamaton.* 1-näyt. huvinäyt., C. Görlitz. Muk. suom. Simo Saarenpää. (3 h.) —: 75.
96. *Kaunis myllärinleski.* 1-näyt. huvinäyt. Méresvillen ja Duveyrier'in muk. suom. sov. Eino Mela. (5 h.) —: 90
97. *Veri on vettä sakeampi.* 2-näyt. näyt., kirj. Martti Wuori. (6 h.) 1: 25.
98. *Hiekkaa silmiin.* 2-näyt. huvinäyt., Labiche. Sov. Eino Mela (10 h.) —: 90.
99. *Salapoliisi.* 1-näyt. pila, G. Fischer-Ohman, suom. muk. Simo Saarenpää (10 h.) —: 75.
100. *Seitsemän veljestä.* 4-näyt. ooppera. Aleksis Kivi. Sov. Armas Launis. —: 75.
101. *Turhaa touhua.* 1-näyt. pila. Suomeksi mukaili Simo Saarenpää. (4 h.) —: 75.
102. *Suuntalat käräjissä.* 1-näyt. huvinäyt., Frans Wiitanen. (8 h.) —: 75.
103. *Vuoristokansaa,* 1-näyt. murhenäyt., Karl Schönherr, Suom. Jalmari Lahdensuo. (11 h.) —: 75.
104. *Multa-aatelia IV: Kirkkopatruuna.* 3-näyt. huvinäyt., kirj. Kaarle Halme (3 henk.) 1: 60.

105. *Huonetoverit.* 1-näyt. pila, kirj. Louis Arbertus, suomeksi mukaili Simo Saarenpää (8 henk.) —: 75.
106. *Naiskysymys.* 1-näyt. pila. Josef Siener. Suomeksi mukaili Lauri Suonperä. (7 h.) —: 75.
107. *Kaksintaistelu.* 3-näyt. näyt. Kaarle Halme. (8 h.) 1: 80.
108. *Palvelusväkeä.* 1-näyt. huvinäyt. R. Benedixin mukaan suomeksi sommitteli Lauri Suonperä. (7 h.) 1: —
109. *Häväistys.* 3-näyt. näyt., kirj. Kaarle Halme (6 h.) 1: 60.
110. *Korpi nukkuu.* 1-näyt. näyt., Kaarle Halme (8 h.) —: 90.
111. *Korpi herää.* 1-näyt. näyt., Kaarle Halme (6 h.) —: 90.
112. *Korpi nousee.* 1-näyt. näyt., Kaarle Halme (7 h.) —: 90.
113. *Korpi liikkuu.* 1-näyt. näyt., Kaarle Halme (7 h.) —: 90.
114. *Onnellinen aviomies.* 3-näyt. näyt. C. A. Görnerin mukaan suomeksi sovittanut Lauri Suonperä. (7 h.) 1: 75.
115. *Riemujuhla.* 1-näyt. huvinäytelmä. Kirj. Anton Tshehov suom. Reino Silvanto (4 h.) —: 65.
116. *Kaksi morsianta.* 1-näyt. pila. Sommitteli Kaarlo Hemmo (9 h.) —: 75.
117. *Isän nenä.* 1-näyt. pila. Kraus'in ja Niedt'in mukaan suomeksi sovitti Väinö Marjamaa. (7 h.) —: 75.
118. *Tirisen kosinta.* 1-näyt. pila. Pasi Jääskeläinen. (2 h.) —: 50.
119. *Miehen kylkiluu.* 3-näyt. huvinäyt. Maria Jotuni (10 h.) 2: 75.

Selostava luettelo lähetetään pyydettyessä maksutta

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ KIRJA,
HELSINKI.

HINTA 2:75
